

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

04 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Ursache Petru,

Judecători - Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Nicolaev Ghenadie, Moraru Petru,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cojocaru Tudor și procurorul în Procuratura Anticorupție, Iachimovschi Octavian, prin care solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Popa Gheorghe Xxx, născut la xxxxxx, originar și domiciliat în r-nul xxxx, s. xxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 13.11.2013 – 08.04.2014 (prima instanță);
2. 22.05.2014 – 10.02.2016 (instanța de apel);
3. 21.04.2016 – 28.06.2016 (instanța de recurs ordinar);
4. 01.08.2016 – 08.12.2016 (instanța de apel);
5. 23.02.2017 – 04.07.2017 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2014, Popa Gheorghe a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 7 ani închisoare, cu amendă în mărime de 8000 u.c., cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 10 ani, cu executarea pedepsei cu închisoarea în penitenciar de tip închis.

Prin încheierea de corectare a erorilor materiale din 11 aprilie 2014, s-a dispus ca în dispozitivul sentinței să fie indicat corect că: Corpurile delictive - înregistrările audio și video imprimate pe mini - DV „Sony”, Premium digital videocassette DVM60, cu nr. de inventariere 1147; CD-R 700 MB80 min, cu nr. de inventariere 1244 și xerocopia dosarului civil nr. 2-516/13 ridicat de la Judecătoria Telenești – a

fi păstrate la materialele cauzei penale pe toată perioada păstrării dosarului. Bani - patru bancnote, fiecare cu nominalul de 50 dolari SUA, cu seria și numărul: AF24304963A F6 anul emisiei 1996, JK24169813A K11 anul emisiei 2009, GF36914552A F6 anul emisiei 2004 (A), JE 10713179A E5 anul emisiei 2009 – s-a dispus a fi trecute în contul statului.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că inculpatul Popa Gheorghe, la 09.10.2013, aflându-se în biroul de serviciu din cadrul Judecătoriei Telenești, situat pe adresa or. Telenești, str. Ștefan cel Mare 6, având spre examinare cauza civilă Bufteac Veaceslav contra Bușovschi Roman privind încasarea datoriei, a acceptat de la ultimul, prin intermediul avocatului Durnea Andrei, suma de 200 dolari SUA, pentru scoaterea de pe rol a cererii reclamantului Bufteac Veaceslav.

La 10.10.2013, judecătorul Popa Gheorghe a scos de pe rol cererea reclamantului Bufteac Veaceslav. Ulterior, aflându-se în biroul de serviciu din cadrul Judecătoriei Telenești, situat pe adresa or. Telenești, str. Ștefan cel Mare 6, la 11.10.2013, aproximativ între orele 13:00 min. și 13:10 min., având intenția realizării scopului infracțional, a primit personal de la Durnea Andrei bani în sumă de 200 dolari SUA, pentru scoaterea de pe rol a cererii reclamantului Bufteac Veaceslav, hotărâre pe care a adoptat-o la 10.10.2013.

Prima instanță a calificat acțiunile inculpatului Popa Gheorghe în baza art. 324 alin. (3) Cod penal, - pretinderea, acceptarea și primirea personal de către o persoană cu funcție de demnitate publică bunuri ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura Anticorupție, Iachimovschi Octavian, solicitând casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei sub formă de amendă și a pedepsei complementare, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Popa Gheorghe să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, cu executarea ei în penitenciar de tip închis și amendă în mărime de 2000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în cadrul autorității judecătorești și a organelor de drept pe un termen de 5 ani, și să fie dispusă încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în sumă de 200 dolari SUA, precum și dispunerea păstrării corpurilor delictive, documentelor și a rezultatelor măsurilor speciale de investigație, invocând în argumentare că:

- prima instanță a interpretat eronat prevederile legii materiale în partea ce ține de aplicarea pedepsei sub formă de amendă și a pedepsei sub formă de privare de a exercita o anumită activitate, astfel că a depășit limitele sancțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, în vigoare la momentul comiterii faptei, sancțiunea căruia la acel moment prevedea amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități

convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani;

- prima instanță nu s-a expus asupra chestiunilor ce țin de repartizarea cheltuielilor de judecată și asupra corpurilor delictive.

3.2. Avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului Popa Gheorghe, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Popa Gheorghe să fie achitat de sub învinuirea adusă, din motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În argumentarea apelului declarat s-a invocat că:

- sentința de condamnare este ilegală și neîntemeiată;
- în acțiunile inculpatului lipsește latura obiectivă a infracțiunii incriminate, că anume acesta ar fi comis fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de pretindere și acceptare la 10.10.2013 a mijloacelor financiare de la Bușovschi Roman prin intermediul avocatului Durnea Andrei, pe când în ziua dată Popa Gheorghe a scos de pe rol cererea reclamantului, din fapta reținută de instanță s-a constatat doar un singur element - primirea, care a avut loc la 11.10.2013, iar acest element, prin prisma art. 135 alin. (3) Cod de procedură penală, în coroborare cu art. 14 alin. (1) Cod penal, denotă lipsa elementelor infracțiunii puse în sarcina inculpatului, fiindcă legea stabilește expres că primirea mijloacelor financiare transmise sub control, deși formal cade sub incidența infracțiunii, dar în mod separat nu constituie infracțiune;
- instanța nu a dat apreciere faptului că organul de urmărire penală nu a determinat esența obiectului juridic special al infracțiunii, iar instanța din oficiu, deși l-a descris, nu-l putea reține, deoarece astfel se încalcă dreptul inculpatului la apărare, fiindcă acesta nu a avut posibilitate să se apere în raport cu ceea ce nu a fost indicat în rechizitoriu, nu a fost supus cercetării judecătorești/dezbaterilor judiciare, drept garantat de art. 6 §3 CEDO (cauza Andrian Constantin vs România din 12.04.2011, decizia Curții Supreme de Justiție 1ra-582/12);
- instanța nu a dat apreciere nici faptului că la caz lipsește și obiectul material al infracțiunii, odată ce nu s-a constatat pretinderea, fiindcă obiectul material nu poate exista fără scopul special al laturii subiective, astfel că după ce s-a dispus scoaterea cererii de pe rol, inculpatul nu putea pretinde obiectul material;
- instanța nu a reținut că la 11.10.2013 a avut loc o provocare, ceea ce exclude probele care pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare (cauza Sandu vs. R. Moldova, cauza Ramanauskas vs R. Lituania);
- instanța a lăsat fără apreciere declarațiile contradictorii ale martorului Durnea Andrei, intenția căruia de a provoca judecătorul a apărut după discuția cu organul de urmărire penală, a martorului Bușovschi Roman, care a relatat că inculpatul nu a pretins de la el bunuri sau mijloace financiare, iar plângerea depusă la CNA a fost cu scopul de a clarifica cine vrea suma de bani - avocatul sau

magistratul și acesta de facto are statut de colaborator confidențial, deoarece dânsul a înregistrat convorbiri cu făptașii, a transmis mijloace financiare sub controlul organului de urmărire penală, a depus denunțul care a stat la baza ordonanței de pornire a urmăririi penale, a martorului Spanachi Tamara, care a relatat că inculpatul nu a pretins nici de la Durnea Andrei, nici de la Bușovschi Roman bunuri sau mijloace financiare;

- instanța deși a constatat că scopul special al infracțiunii incriminate a fost legat de soluția privind scoaterea cererii de pe rol, însă a lăsat fără apreciere circumstanța că inculpatul nu putea să cunoască faptul că partea adversă la 10.10.2013 nu se va prezenta la proces, iar neprezentarea reclamantului și a reprezentantului acestuia, putea duce la soluția adoptată de către magistrat, astfel că lipsește la caz scopul special, parte componentă a laturii subiective a infracțiunii;

- instanța nu a ținut cont de faptul că până la inițierea măsurilor speciale de investigații la cauza penală nu a existat nici un indiciu că inculpatul ar fi fost implicat în vreo activitate criminală de corupție, până la inițierea acestor proceduri la cauză erau doar procesul-verbal de consemnare a plângerii, de audiere a martorilor Durnea Andrei și Bușovschi Roman (aplicabile speței în cauză fiind cauzele Sandu vs R. Moldova, cauza Miliniene vs R. Lituania, Khudobin, Vanyan vs Rusia), doar în urma cercetării pasive a cazului s-ar fi constatat că inculpatul pretinde mită, ceea ce este exclus pe caz, deoarece Durnea Andrei a avut un rol activ/determinant în contactarea judecătorului, organul de urmărire penală putea să procedeze așa cum a acționat, să-l invite și să-l audieze pe Durnea Andrei;

- instanța urma să dea apreciere faptului că declarațiile martorului Durnea Andrei sunt contradictorii, iar organul de urmărire penală în cazul dat trebuia, prin prisma art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală, să efectueze confruntarea între Bușovschi Roman și Durnea Andrei pentru înlăturarea divergențelor apărute, primul fiind agent sub acoperire;

- instanța neîntemeiat a respins demersul părții apărării, prin care a solicitat audierea martorului Beț Olimpiu, care deține informația secretă de acest dosar, în special, de persoana lui Bușovschi Roman, căruia i-a asigurat perfectarea vizei de domiciliu;

- instanța nu a dat apreciere faptului că organul de urmărire penală nu a avut un rol pasiv în derularea evenimentelor, dar a influențat aceste evenimente prin determinarea lui Durnea Andrei și/sau Bușovschi Roman să transmită mită, ce este o instigare la comiterea infracțiunii, fiindcă organul de urmărire penală i-a indicat lui Durnea Andrei că transmiterea urmează să aibă loc la 11.10.2013, pentru ce i-a alocat mijloace financiare, de unde rezultă că nici Durnea Andrei și nici Bușovschi Roman nu au avut intenția și nu ar fi acționat în vederea transmiterii banilor,

respectiv nu există condiții legale ce ar demonstra „acceptarea” și „primirea”, modalități ale faptei prevăzute de art. 324 Cod penal;

- în cauză nu s-a demonstrat și nu a existat nici un indiciu că la data de 10.10.2013, în momentul pornirii urmăririi penale inculpatul ar fi pretins, acceptat și primit bunuri sau mijloace financiare, mai mult că, pretinderea se realizează la inițiativa subiectului infracțiunii prevăzut de art. 325 Cod penal, circumstanțe ce au influențat întreg procesul penal și au dus la violarea drepturilor și libertăților fundamentale ale inculpatului;

- ordonanța privind controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate urma să fie emisă în condițiile art. 135 Cod de procedură penală, aceasta trebuia să fie executată de către colaboratorul CNA și nu de Durnea Andrei, astfel aceasta este lovită de nulitate, deoarece atragerea ultimului la acțiunea în cauză contravine prevederilor art. 132¹, 132⁴, 255 Cod de procedură penală, de unde rezultă că și procesul-verbal din 11.10.2013 privind controlul transmiterii banilor nu produce efecte juridice;

- nu au fost autorizate mijloacele tehnice reflectate în procesul-verbal din 11.10.2013, contrar prevederilor art. 18 alin. (5) din Legea nr. 59 din 29.03.2012, lipsind la caz încheierea judecătorului de instrucție și pe suportul informațional datele diferă esențial, înregistrările fiind făcute după ora 13.08 sau 13.09 minute;

- percheziția a fost efectuată fără autorizarea judecătorului, cu derogarea de la prevederile art. 125 alin. (3) Cod de procedură penală;

- instanța și-a întemeiat concluziile pe declarațiile martorilor și pe probele obținute în rezultatul măsurilor speciale de investigație;

- instanța deși a indicat că cererea părții apărării va fi soluționată prin sentință, din conținutul acesteia, rezultă că instanța nu a supus analizei nici un argument din cele invocate, așa că nu și-a motivat soluția în raport cu poziția părții apărării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2016, au fost admise din alte motive apelurile declarate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal în privința inculpatului Popa Gheorghe, pe învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal a fost încetat, din motiv că fapta constituie o contravenție, la fel, procesul contravențional în privința lui Popa Gheorghe, pe art. 315 Cod contravențional, a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că Popa Gheorghe, la 11 octombrie 2013, în intervalul de timp 13.00-13.10, aflându-se în biroul său de serviciu, amplasat în sediul Judecătoriei Telenești din str. Ștefan cel Mare 6, or. Telenești, a acceptat și primit 200 dolari SUA, pentru faptul că la 10 octombrie 2013, a scos de pe rol cererea reclamantului Buftac Veaceslav către Bușovschi Roman

privind încasarea datoriei. Bani primiiți au fost depistați în cadrul percheziției în Codul de procedură civilă, care se afla pe masa de birou a judecătorului.

Astfel, instanța de apel a calificat acțiunile lui Popa Gheorghe în baza art.315 Cod contravențional, adică primirea de recompensă nelegitimă.

În acest sens, instanța de apel analizând materialele cauzei a conchis că probele administrate confirmă faptul că în cazul dat, nu a fost realizată nici latura obiectivă și nici cea subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod penal, care constă în acțiuni de a pretinde și a primi bunuri ori avantaje patrimoniale și, respectiv, intenția directă întru atingerea unui scop concret, caracteristic componenței de corupere pasivă, în lipsa căruia, fapta urmând corect a fi calificată potrivit art. 315 Cod contravențional - primirea în exercițiul funcției de recompensă nelegitimă.

6. Decizia instanței de apel din 10 februarie 2016 a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

6.1. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sâli Radu, indicând temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia și parțial a sentinței, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 7 ani închisoare și amendă în mărime de 2000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în cadrul autorității judecătorești și a organelor de drept pe un termen de 5 ani, precum și a încasa de la Popa Gheorghe suma de 200 dolari SUA, cu titlu de cheltuieli judiciare, invocând că:

- instanța de apel incorect a dispus recalificarea acțiunilor inculpatului, pe când probele acumulate confirmă cu certitudine că, Popa Gheorghe a comis infracțiunea prevăzută la art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal;

- soluția primei instanțe este una eronată în partea ce ține de aplicarea pedepsei sub formă de amendă și a pedepsei sub formă de privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, fiindcă pedeapsa depășește limitele sancțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, în vigoare la momentul infracțiunii, instanța aplicând pedeapsa după modificările în vigoare din 25.02.2014, și nu s-a expus nici asupra chestiunilor ce țin de repartizarea cheltuielilor de judecată și asupra corpurilor delict.

6.2. Avocatul Vizdoga Ion în numele inculpatului Popa Gheorghe, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei hotărâri, de achitare, pe motivul lipsei elementelor infracțiunii incriminate în acțiunile inculpatului.

7. Prin decizia Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2016 au fost admise recursurile declarate, casată total decizia Colegiului penal al Curții

de Apel Chişinău din 10 februarie 2016 și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a conchis că instanța de apel a admis erori de drept procedural ce cad sub incidența temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ce se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel, în coroborare cu art. 6 CEDO, care implică sarcina și obligația instanței de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și a elementelor de probă a părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța, care, instanța de recurs ordinar a constatat că lipsește în speța dată.

Totodată, s-a indicat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor părții apărării că, din declarațiile martorului Pralea G. reiese că persoana din Centrul de combatere a Corupției Nord, i-a comunicat că Buşovschi R. „*este de-al nostru*”, adică om de-al lor, precum și din declarațiile Beț. O., rezultă că la rugămintea unui coleg, l-a pus la evidență pe Buşovschi R. pe str. Tineretului, s. Ciuculeni, r-l. Telenești, dar motivul nu este cunoscut, astfel nu s-a verificat existența provocării, dacă acuzatul a fost sau nu victima unei provocări ilicite din partea poliției, motivul pentru care operațiunea poliției a fost organizată, natura și întinderea participării poliției la săvârșirea de infracțiuni, natura determinării sau a presiunilor efectuate de poliție, că infracțiunea ar fi fost săvârșită fără această intervenție, la caz sub aspectul dat urmau a fi verificate și declarațiile martorilor Durnea A. și Buşovschi R..

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chişinău din 08 decembrie 2016, au fost admise apelurile declarate, casată integral sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Popa Gheorghe a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

10. Pentru a decide astfel, instanța de apel în urma cercetării probelor prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al relevanței, concludenței, veridicității și coroborării lor, a conchis că, prima instanță a analizat unilateral cumulul de probe și incorect a adoptat o sentință de condamnare a inculpatului Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal.

La fel, instanța de apel cercetând declarațiile martorilor audiați atât în prima instanță cât și în instanța de apel, precum și înscrisurile anexate la materialele cauzei penale, a constatat că Popa Gheorghe acuzat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, urmează a fi achitat pe motivul că comiterea infracțiunii nu ar fi fost posibilă, decât în rezultatul acțiunilor de provocare la

comiterea infracțiunii din partea lui Durnea Andrei, astfel încât, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii incriminate.

În acest sens, instanța de apel a indicat că acuzatorul de stat în ședința de judecată a făcut referire la următoarele probe care în opinia lui confirmă vinovăția inculpatului Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, cum ar fi:

- declarațiile martorilor Durnea Andrei, Bușovschi Roman;
- ordonanța privind controlul transiterii banilor din 11.10.2013, prin care, de către procurorul în Procuratura Anticorupție a fost dispusă efectuarea măsurii speciale de investigații controlul banilor preținși de judecătorul Popa Gheorghe;
- procesul-verbal privind controlul transiterii banilor din 11.10.2013, conform căruia s-a stabilit faptul transiterii banilor de către Durnea Andrei lui Popa Gheorghe;
- ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 11.10.2013, privind autorizarea documentării cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea pe un termen de 24 ore;
- procesul-verbal privind documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, relevarea și fixarea acțiunilor persoanei utilizând aparate tehnice de înregistrare;
- stenograma convorbirilor întreținute între Durnea Andrei și Popa Gheorghe pe data de 11.10.2013, conform căreia, judecătorul indică lui Durnea Andrei, în contextul celor constatate, cu referire la mijloacele bănești „I-a pune-le aici în carte”;
- încheierea judecătorului de instrucție în Judecătoria Buiucani din 12.10.2013, prin care a fost declarată legală documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice a acțiunilor judecătorului Popa Gheorghe, efectuate la 11.10.2013, între orele 13:03 și 13:09, în baza ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție;
- procesul-verbal de percheziție din 11.10.2013, conform căruia în biroul judecătorului Popa Gheorghe, pe masa de birou a judecătorului, în Codul de procedură civilă au fost depistate 4 bancnote a câte 50 dolari SUA, primite de la Durnea Andrei;
- încheierea judecătorului de instrucție în Judecătoria Buiucani din 12.10.2013, prin care a fost declarată legală acțiunea de urmărire penală și rezultatele acesteia din 11.10.2013 la orele 13:20 - 13:30 și anume, percheziția efectuată în biroul nr. 2 de serviciu a judecătorului Popa Gheorghe din cadrul Judecătoriei Telenești.

La fel, instanța de apel a reținut că apărătorul Vizdoga Ion a făcut referire la următoare materiale ale cauzei penale, în vederea dezvinovățirii inculpatului:

- ordonanța de pornire a urmăririi penale pe faptul comiterii coruperii pasive de către o persoană cu funcție de demnitate publică, în urma înregistrării sesizării lui Bușovschi Roman privind pretinsele acțiuni ilegale ale judecătorului Popa Gheorghe;

- procesul-verbal de consemnare a plângerii cu care la data de 10.10.2013, s-a adresat la Procuratura Anticorupție Bușovschi Roman, prin care ultimul declară că avocatul Durnea Andrei i-a comunicat despre faptul, că judecătorul așteaptă să primească pentru scoaterea cererii de pe rol suma de 200 dolari SUA.

Totodată, instanța de apel a notat că la demersul apărării în ședința instanței de apel au fost audiați martorii Spanachi Tamara, Cucereavîi Lilia, Pralea Grigore, Buftac Veaceslav.

Astfel, instanța de apel a relatat că din analiza cumulară a probelor, a constatat că Bușovschi Roman și-a schimbat intenționat viza de reședință pe str. Tineretului, satul Ciulucani, r-nul Telenești, nemijlocit înaintea sesizării instanței de judecată, astfel încât acțiunea civilă intentată de către Buftac Veaceslav împotriva lui Bușovschi Roman privind încasarea datoriei să fie de competența Judecătoriei Telenești.

Ulterior Bușovschi Roman având calitatea de pârât, a încheiat un contract de asistență juridică cu avocatul Durnea Andrei, iar acesta după ce a făcut cunoștință cu materialele cauzei civile a intrat în biroul lui Popa Gheorghe și a solicitat scoaterea cererii de pe rol pe motivul neachitării taxei de stat de către reclamant, fapt neexecutat de către inculpat.

În data ședinței de judecată fixate, s-au prezentat doar pârâtul și avocatul acestuia, iar reclamantul și reprezentantul acestuia nu s-au prezentat, motiv pentru care instanța a emis încheierea din 10.10.2013, de scoatere a cererii de pe rol în temeiul art. 267 lit. g) Cod de procedură civilă. După ședința de judecată avocatul Durnea Andrei a comunicat lui Bușovschi Roman că inculpatul Popa Gheorghe a solicitat suma de 200 dolari SUA drept mulțumire pentru scoaterea cererii de pe rol. Instanța de apel a reținut că Durnea Andrei singur a decis asupra sumei de 200 dolari SUA, or, inculpatul nu a concretizat despre ce sumă este vorba și când urmează să fie achitată, iar Durnea Andrei s-a decis să dea banii la inițiativa și insistența colaboratorilor de la Procuratura Anticorupție.

În continuare, instanța de apel a conchis că fără implicarea organului de urmărire penală, care a organizat provocarea comiterii infracțiunii de corupere, atât Bușovschi Roman cât și Durnea Andrei nu aveau intenția de a transmite careva sume bănești sau bunuri inculpatului Popa Gheorghe pentru acțiunea efectuată în exercitarea funcției sale, iar inculpatul Popa Gheorghe niciodată n-a pretins, și nu ar fi acceptat careva sume bănești sau bunuri de la Bușovschi Roman și avocatul acestuia Durnea Andrei.

Instanța de apel a notat că la cercetarea cauzei penale ține cont de prevederile alin. (6) art. 30 al Legii privind activitatea specială de investigații, nr. 59 din 29.03.2012, potrivit căreia, investigatorului sub acoperire i se interzice să provoace comiterea de infracțiuni. Aceasta implică sarcina verificării atente a materialului probator administrat, astfel încât să prevină o condamnare a inculpatului care a acționat ca efect al provocării din partea agenților statului sau, după caz, din partea persoanelor private care acționează sub supravegherea agenților statului, întrucât ar exista riscul ca acuzatul să fie lipsit din start de dreptul la un proces echitabil, prin aceasta încălcându-se art. 6 §1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului.

Totodată, instanța de apel a mai făcut referire la jurisprudența CtEDO (*hot. Teixeira de Castro contra Portugaliei, 9 iunie 1998; hot. Ramanauskas contra Lituaniei, 5 februarie 2008; hot. Khudobin contra Rusiei, 26 octombrie 2010; hot. Sandu contra Moldovei, 11 februarie 2014, etc.*) și a indicat că se reține existența provocării la acte de corupere, dacă sunt întrunite următoarele condiții cumulative: acțiunea presupusă ca act de corupere tinde să fie probată prin solicitarea care provine de la o persoană ce avea sarcina să descopere infracțiunea sau când există o determinare directă la comiterea unui act de corupere din partea unui denunțator; lipsesc indici obiectivi că fapta ar fi fost săvârșită fără această intervenție (în special, nu au fost realizate acte de pregătire, ba mai mult ca atât, persoana nu a fost dispusă să comită acte de corupere înainte de contactul cu agenții statului sau, după caz, cu persoane private care acționează sub supravegherea agenților statului); nu există suspiciuni obiective că persoana ar fi implicată în acte de corupție înainte de implicarea agenților statului sau, după caz, a persoanelor private care acționează sub supravegherea agenților statului.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că nu poate fi imputată inculpatului Popa Gheorghe fapta de pretindere de la Bușovschi Roman, prin intermediul lui Durnea Andrei, suma de 200 dolari SUA pentru scoaterea de pe rol a cererii reclamantului Buftac Veaceslav. Or, Bușovschi Roman a aflat de la Durnea Andrei despre faptul că judecătorul pretinde suma de 200 dolari SUA pentru scoaterea cererii de pe rol, în ziua de 10.10.2013, după ședința de judecată în care instanța de judecată în persoana lui Popa Gheorghe a emis în temeiul art. 267 lit. g) Cod de procedură civilă, încheierea din 10.10.2013 de scoatere a cererii reclamantului Buftac Veaceslav de pe rol, din motivul neprezentării acestuia și a avocatului său. Suma de 200 dolari SUA a fost solicitată și estimată de către avocatul Durnea Andrei, nu de către inculpat, fapt confirmat prin declarațiile martorilor Bușovschi Roman și Durnea Andrei.

Instanța de apel a mai constatat că, Durnea Andrei a avut un rol activ/determinant în contactarea judecătorului, el a avut inițiativa de a comunica cu

judecătorul în afara ședințelor de judecată, sub diferite pretexte aparent legale, el a comunicat lui Bușovschi Roman despre faptul că Popa Gheorghe solicită o mulțumire în sumă de 200 dolari SUA, ulterior după discuțiile purtate cu colaboratorii din Procuratura Anticorupție, Durnea Andrei a decis să participe la acțiunile speciale de investigații și personal să-i transmită inculpatului mijloacele bănești alocate de către organul de drept menționat.

Totodată, instanța de apel a menționat asupra personalității lui Bușovschi Roman care la fel ar fi putut avea un rol activ în vederea provocării inculpatului Popa Gheorghe, or, organul de urmărire penală a avut obligația să verifice nu numai veridicitatea plângerii depuse de Bușovschi Roman, dar și personalitatea acestuia (hot. Sandu contra Moldovei, 11 februarie 2014, § 35). În acest context, instanța de apel a indicat că conform declarațiilor martorului Pralea Grigore, Bușovschi Roman a colaborat cu o persoană pe nume Serghei din Secția Nord a Organului de combatere a corupției, iar o persoana din Centrul de Combatere a Corupției Nord i-a comunicat că Bușovschi „*este de-al nostru*”, adică este om de-al lor. Astfel, instanța de apel a atestat că aceste declarații combat declarațiile martorului Bușovschi Roman, care a comunicat instanței că nu a colaborat și nu a comunicat niciodată cu persoane din CCCEC. Mai mult, instanța de apel a punctat că conform declarațiilor martorului Beț Olimpiu, ultimul 1-a înregistrat pe Bușovschi Roman cu viza de reședință la domiciliul tatălui său pe str. Tineretului, satul Ciulucani, r-nul Telenești, la rugămintea superiorului său, care activa la moment la Inspectoratul Național de Investigații, fără a cunoaște despre motivele schimbării vizei de reședință.

Instanța de apel a reținut faptul că, până la inițierea măsurilor speciale de investigații nu a existat nici un indiciu că, inculpatul Popa Gheorghe ar fi fost implicat în vreo activitate criminală, mai ales de corupție. Cu toate acestea, organele de urmărire penală nu s-au limitat de a cerceta în mod pasiv activitatea infracțională, ci au exercitat o influență asupra persoanei vizate, încât să determine săvârșirea infracțiunii, care fără această intervenție nu ar fi fost săvârșită, cu scopul de a constata infracțiunea, respectiv de a obține probe și de a declanșa urmărirea penală. Astfel, fără a exista probe/indici că, inculpatul Popa Gheorghe pretinde mită, organul de urmărire penală i-a indicat lui Durnea Andrei că transmiterea urmează să aibă loc la 11.10.2013 și i-a alocat mijloacele financiare respective. Aceasta, în situația în care martorii Bușovschi Roman și Durnea Andrei au declarat că nu au avut intenția și nu ar fi acționat în vederea transmiterii banilor, iar ultimul a specificat că „*intenția de a transmite suma de 200 dolari SUA a apărut după discuția cu organul de urmărire penală*”. Astfel din declarațiile martorilor instanța de apel a conchis că, dacă organul de urmărire penală nu ar fi întreprins acțiunile de instigare/provocare, Bușovschi Roman și Durnea Andrei nu ar fi întreprins nici o acțiune ce ar fi permis încadrarea faptei inculpatului Popa Gheorghe în baza art. 324 Cod penal.

La fel, instanța de apel a evidențiat neconcordanțele cu privire la ordonanța de pornire a urmăririi penale în privința lui Popa Gheorghe, și anume, ordonanța Procurorului General din 10.10.2013, privind pornirea urmăririi penale în baza art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, în care Popa Gheorghe era vizat, în temeiul denunțului lui Bușovschi Roman, care nu a indicat direct spre Popa Gheorghe, ci a depus plângerea în vederea depistării cine anume pretinde suma de 200 dolari SUA, avocatul Durnea Andrei sau judecătorul Popa Gheorghe. Cu toate acestea, în lipsa probelor pertinente, concludente și suficiente, Popa Gheorghe a căpătat statutul de acuzat.

Reieșind din constatările expuse de către CtEDO în hotărârea Sandu contra Moldovei, instanța de apel a concluzionat că în baza unui simplu denunț de genul celui depus de către Bușovschi Roman la Procuratura Anticorupție, nu putea fi emisă ordonanța de pornire a urmăririi penale în privința unui cetățean, cu atât, mai mult în privința unui judecător.

Mai mult, instanța de apel a punctat că în ordonanța din 10.10.2013 menționată supra, au fost indicate elementele „*acceptarea*” și „*primirea*” ce denotă faptul că acțiunile autorităților statului, au fost îndreptate intenționat la provocarea anumitor circumstanțe pentru a le putea încadra în baza art. 324 Cod penal. Or, la 10.10.2013 nu au existat indici care ar permite să se rețină în ordonanța de pornire a urmăririi penale a elementelor „*acceptarea*” și „*primirea*”. Acestea puteau apărea în mod legal, doar după data de 11.10.2013 și doar dacă evenimentele derulau fără rolul activ al organelor de drept.

Instanța de apel a menționat că, deși, potrivit procesul-verbal de consemnare a plângerii din 10.10.2013, denunțul lui Bușovschi Roman era împotriva lui Durnea Andrei și Popa Gheorghe, cu scopul de a depista cine cu adevărat pretinde suma de bani, precum și tragerea acestuia la răspundere penală, totuși organul de urmărire penală nu a purces la verificarea sub toate aspectele a sesizării lui Bușovschi Roman și nu a desfășurat acțiuni pasive în vederea documentării circumstanțelor reale ale cauzei, ci s-a grăbit să-l audieze pe Durnea Andrei în calitate de martor. Aceasta în situația când Durnea Andrei nu a avut calitate de agent confidențial înainte de pornirea urmăririi penale.

În consecință, instanța de apel analizând temeinicia sentinței atacate, a conchis că prima instanță nu a dat o apreciere corespunzătoare declarațiilor martorilor Bușovschi Roman și Durnea Andrei oferite în ședința de judecată, din care reiese că organul de urmărire penală a influențat aceste evenimente prin determinarea acestora să transmită bani și să corupă o persoană cu demnitate publică, fără a exista probe că inculpatul a pretins o sumă de bani pentru îndeplinirea unor acțiuni din exercitarea funcției sale. Or, instanța de apel a indicat că din declarațiile martorului Durnea Andrei rezultă că nu au existat careva înțelegeri cu inculpatul, privind suma de bani,

suma de 200 dolari SUA fiind stabilită de către martor, precum și momentul transmiterii banilor, deoarece data de 11.10.2013 a fost stabilită de către colaboratorii din Procuratura Anticorupție.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că declarațiile martorilor acușării Durnea Andrei și Bușovschi Roman, de rând cu materialele dosarului penal, nu confirmă prin nimic comiterea de către Popa Gheorghe a celor incriminate prin rechizitoriu, așadar, probe ce ar demonstra existența tuturor componentelor infracțiunii de corupere pasivă lipsesc. La fel, acțiunile lui Durnea Andrei în privința inculpatului Popa Gheorghe au avut efectul provocării, iar infracțiunea nu putea fi comisă fără intervenția provocatorului - Durnea Andrei, circumstanțe care impun achitarea inculpatului Popa Gheorghe în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, fiind incorect constatată vinovăția inculpatului Popa Gheorghe.

În temeiul art. 162 Cod de procedură penală, instanța de apel a hotărât asupra corpurilor delictive.

11. Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016, este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Cojocaru Tudor cu procurorul în Procuratura Anticorupție, Iachimovschi Octavian, care indică temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și solicită casarea totală a deciziei instanței de apel menționate și casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei, cu rejudecarea cauzei în această parte, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Popa Gheorghe recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu amendă în mărime de 2000 u.c. și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în cadrul autorității judecătorești și a organelor de drept pe un termen de 5 ani, a dispune păstrarea corpurilor delictive, documentelor și a rezultatelor măsurilor speciale de investigații la cauza penală și a încasa de la inculpatul Popa Gheorghe, echivalentul în lei a sumei de 200 dolari SUA, cu titlu de cheltuieli judiciare, în rest sentința să fie menținută.

În motivarea recursului se invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, toate fiind valabile în prezenta cauză penală;

- instanța de apel la adoptarea soluției nu a adus motive pertinente, ajungând la concluzia că în cazul dat nu a existat etapa pretinderii de bani în vederea atingerii scopului urmărit de reclamant și etapa de primire de bunuri înainte de îndeplinirea

acțiunilor ce țin de atingerea scopului concret caracteristic componentei de corupere pasivă;

- pretinderea nu a fost una expresă, ci exteriorizată prin gest, precum, și determinată în lexicul de toate zilele ca „*mohorici*”. În împrejurările concrete, aceste aluzii de a primi remunerarea, au fost anume așa înțelese de către Durnea Andrei și nu pot fi altfel calificate decât pretindere. Acceptarea și primirea remunerației în sumă de 200 dolari SUA, suplimentar la declarațiile martorilor Durnea Andrei și Bușovschi Roman, este confirmată prin înregistrările audio și video, examinate în ședința judiciară. Conform acestor înregistrări, clar se aude și se vede cum, în biroul de serviciu, judecătorul indică lui Durnea să pună banii în carte;

- latura subiectivă a infracțiunii de corupere pasivă, comisă de către judecătorul Popa Gheorghe, se caracterizează prin intenția directă a acestuia, motivată de interesul material, în scopul manifestat prin îndeplinirea unei acțiuni ce ține de obligațiile de serviciu - scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată. În circumstanțele stabilite și descrise mai sus, în condițiile în care s-a pretins remunerarea pentru atingerea acestui scop, faptul, că încheierea în cadrul dosarului civil aflat în procedura de examinare, a fost pronunțată până la primirea remunerației, nu exclude prezența în acțiunile inculpatului a componentei infracțiunii de corupere pasivă imputate acestuia;

- argumentele anterior menționate se confirmă prin următoarele probe, cum ar fi: declarațiile martorilor Durnea Andrei, Bușovschi Roman, Spanachi Tamara, procesul-verbal de consemnare a plângerii cu care la data de 10.10.2013 s-a adresat Procuraturii Anticorupție, Bușovschi Roman, prin care ultimul declară, că avocatul Durnea Andrei i-a comunicat despre faptul, că judecătorul așteaptă să primească pentru scoaterea cererii de pe rol suma de 200 dolari SUA, procesul-verbal privind controlul transmiterii banilor din 11.10.2013, conform căruia s-a stabilit faptul transmiterii de către Durnea Andrei lui Popa Gheorghe a banilor; procesul-verbal privind documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, relevarea și fixarea acțiunilor persoanei utilizând aparate tehnice de înregistrare; stenograma convorbirilor întreținute între Durnea Andrei și Popa Gheorghe pe data de 11.10.2013, conform căreia, judecătorul indică lui Durnea Andrei, în contextul celor constatate, cu referire la mijloacele bănești „*I-a punele aici în carte*”, procesul-verbal de percheziție din 11.10.2013, conform căruia în biroul judecătorului Popa Gheorghe, pe masa de birou a judecătorului, în Codul de procedură civilă au fost depistate 4 bancnote a câte 50 dolari SUA, primite de la Durnea Andrei; raportul nr. 406, 407 din 23.10.2013 de expertiză complexă tehnică a documentelor și dactiloscopica pe materialele cauzei penale, conform căreia în urma expertizării, pe bancnotele ridicate din biroul judecătorului Popa Gheorghe, a fost depistată o urmă

palmară, care nu a fost creată de numitul Popa Gheorghe, înregistrările audio și video, audiate și vizualizate în ședința judiciară;

- probele administrate la materialele cauzei dovedesc cu certitudine că inculpatul Popa Gheorghe a comis infracțiunea prevăzută de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiind stabilită existența elementelor infracțiunii, Popa Gheorghe ca subiect al coruperii pasive, care la momentul comiterii infracțiunii avea calitatea de persoană cu funcție de demnitate publică, a atentat la relațiile ce țin de buna organizare și desfășurare a activității autorității publice, precum și relațiile ce țin de încrederea societății în organele autorității publice, latura obiectivă s-a manifestat prin acțiunile de pretindere, acceptare și primire de la Durnea Andrei a banilor ce nu i se cuvin, latura subiectivă s-a realizat prin intenție directă, fapta fiind corect calificată atât la faza de urmărire penală, cât și la faza examinării cauzei în instanța de judecată;

- acuzarea a dovedit lipsa vreunui element de provocare, fapt ce a fost invocat de apărare la toate etapele judecării cauzei;

- este neclară poziția apărării referitoare la versiunile considerate ca fiind veridice și anume că Popa Gheorghe nu a săvârșit infracțiunea de care este acuzat. În același timp, apărarea mizează pe existența unei presupuse provocări din partea organelor de drept la comiterea acestei infracțiuni;

- în cauza dată nu au fost utilizați ofițeri sub acoperire și nici agenți ai acestora. În cadrul urmăririi penale de către procuror nu au fost autorizate măsuri speciale de investigație cu utilizarea investigatorilor sub acoperire. Astfel de acte procedurale lipsesc la materialele cauzei penale și nu există or nu au existat agenți, investigatori sub acoperire, colaboratori confidențiali. Mai mult, participarea benevolă și necondiționată a martorului Durnea Andrei la efectuarea măsurii speciale de investigații orientate spre fixarea și documentarea acțiunilor judecătorului Popa Gheorghe, a fost confirmată de martor în fața instanței. O astfel de încălcare nu a avut loc. Această participare nu poate fi considerată ca activitate sub acoperire;

- referitor la condiția din jurisprudența CtEDO, dacă a existat sau nu o suspiciune privind comiterea unei infracțiuni anterior realizării flagrantului, se atestă că suspiciunea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, a apărut anterior transmiterii mijloacelor bănești inculpatului Popa Gheorghe, bănuiala rezonabilă fiind fundamentată pe actul de sesizare depus de martorul Bușovschi Roman, precum și declarațiile martorului Durnea Andrei, care indicau direct asupra comiterii unei infracțiuni. În coraport cu condiția invocată anterior, nici Bușovschi Roman, nici Durnea Andrei nu au avut calitatea de investigator sub acoperire în cadrul prezentului proces penal. Acest fapt a fost negat și de către martori în cadrul audierii lor în fața instanței de judecată. În același context, calitatea de avocat al martorului Durnea nu este compatibilă cu calitatea de investigator sub

acoperire în cadrul unei cauze penale. Procurorul General a avut temeiuri de a presupune rezonabil că infracțiunea săvârșită de Popa Gheorghe, în alternativa laturii obiective exprimate prin pretinderea banilor este consumată, fapt ce impune concluzia că această infracțiune a fost comisă fără concursul organelor de drept. În speță se remarcă faptul că investigația penală 1-a vizat pe Popa Gheorghe ca persoană care a comis o infracțiune concretă și nu a vizat orice judecător susceptibil de a pretinde, accepta și primi bani pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale;

- în privința gradului de implicare a organelor de drept la acumularea probelor și investigarea faptei, dacă acestea au avut un rol pasiv sau nu, condiție din jurisprudența CtEDO, se relevă că în prezentul proces penal nu s-a încălcat această condiție, iar rolul ofițerilor de investigații în cauză s-a referit nu la instigare a inculpatului de a comite coruperea pasivă în special de a pretinde accepta sau primi bani de la Durnea Andrei din numele clientului său, ci la efectuarea unei măsuri speciale de investigații prevăzute în mod legal de către normele procesual penale. Apărarea a avut acces la toate materialele cauzei penale, la toate probele administrate atât la faza de urmărire penală cât și la faza de examinare în instanța de judecată. Mai mult apărarea a dispus de toate informațiile pertinente pentru a-și pregăti o poziție legală. În speță acuzarea nu a intenționat de a ascunde probe și de a nu le prezenta apărării și instanței de judecată. În concluzie acuzarea consideră că dreptul la un proces echitabil nu a fost încălcat, cu atât mai mult nu a fost încălcat principiul contradictorialității procesului penal;

- potrivit declarațiilor martorului Durnea Andrei, care au fost date sub jurământ, acesta nu l-a instigat pe Popa Gheorghe ca ultimul să pretindă bani, ci inițiativa a aparținut inculpatului. Durnea Andrei, care activa în calitate de avocat al lui Bușovschi Roman, și-a exprimat inițiativa de a depune un demers cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de către reclamantul Bufteac, în legătură cu neachitarea de către ultimul a taxei de stat. Circumstanțele ce vizează existența unui astfel de demers au fost confirmate și de către inculpat. Declarațiile date de Durnea Andrei acuzarea le consideră ca fiind veridice inclusiv și în partea în care acesta comunică că, la 09.10.2013 Popa Gheorghe i-a spus martorului că va scoate cererea de pe rol din alte motive, iar pentru aceste acțiuni pârâtul urmează să-l „mulțumească”, după cum s-a exprimat, printr-un „mohorici”;

- inexistența unei presiuni în sensul stabilit de Curte se confirmă și prin materialele audio-video rezultate din măsurile speciale de investigații autorizate în cadrul cauzei penale, care indică direct că la momentul primirii banilor inculpatul nu s-a opus actului de corupție, mai mult comportamentul acestuia în momentul primirii banilor denotă faptul că inculpatul era predispus de a comite actul de corupție și personal a pretins bani;

- acuzarea a dovedit lipsa unor circumstanțe ce ar permite a presupune existența dependenței martorului Durnea Andrei față de organele de drept. Martorul a negat în cadrul audierii faptul constrângerii sale de către organele de drept pentru a participa la efectuarea măsurii speciale de investigații, precum și faptul că ar fi primit careva avantaje de la colaboratori ai organelor de drept sau de la alte persoane pentru a participa la efectuarea măsurilor speciale de investigații. De asemenea martorul a comunicat instanței că nu îl cunoștea până în luna septembrie 2013 pe inculpatul Popa Gheorghe, nu s-a aflat și nu se află cu acesta în relații ostile. Totodată, acuzarea a prezentat instanței documente în confirmarea faptului că Durnea Andrei era în drept să presteze servicii de avocat în perioada lunilor septembrie-octombrie 2013, în temeiul încheierii Judecătoriei sect. Râșcani mun. Chișinău din 30.07.2012. În același timp, acuzarea a demonstrat prin prezentarea înscrisurilor oficiale din baza de date a Direcției Informații și Evidență Operativă a MAI, că Durnea Andrei nu a fost obiectul unei investigații penale;

- în rezultatul verificării suplimentare efectuate, de către acuzare s-a stabilit cu certitudine că Bușovschi Roman a beneficiat de servicii medicale în perioada anului 2012 în IMSP SR Telenești, fapt confirmat prin copiile autentificate ale documentelor prezentate în cadrul cercetării judecătorești;

- acuzarea pune la îndoială sinceritatea martorului Spanachi Tamara, în partea ce ține de cele relatate aferente evenimentelor ce au avut loc în perioada 20.09.2013-11.10.2013. Martorul a indicat cu exactitate data și ora când Bușovschi Roman și Durnea Andrei se prezentau la Judecătoria Telenești chiar dacă de la evenimentele în cauză până la audierea martorului a trecut o perioadă îndelungată de timp, martorul fiind antrenat în calitate de grefier și în alte procese de judecată. Totodată, la întrebarea procurorului adresată în cadrul audierii în prima instanță, martorul a negat faptul că în perioada cuprinsă dintre 11.10.2013 până la audierea sa în prezentul proces a discutat cu inculpatul, fapt însă confirmat de către inculpat în cadrul audierii care a confirmat că a avut o discuție telefonică cu martorul. Mai mult, martorul a recunoscut că la ședința care a avut loc la 21.02.2014 a venit împreună cu inculpatul cu automobilul acestuia, circumstanțe ce denotă că martorul a avut o atitudine părtinitoare față de inculpat;

- declarațiile inculpatului Popa Gheorghe, au fost date cu scopul de a duce organul de urmărire penală și instanța de judecată în eroare, acestea fiind combătute prin declarațiile martorilor precum și înregistrărilor video-audio anexate la materialele cauzei;

- pe parcursul procesului penal, drepturile procesuale ale inculpatului au fost respectate, acțiunile de urmărire penală s-au desfășurat în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, normele internaționale și practica CtEDO;

- prima instanță a interpretat eronat prevederile legii materiale în partea ce ține de aplicarea pedepsei sub formă de amendă și a pedepsei sub formă de privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, depășind limitele sancțiunii prevăzute la art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal în vigoare la momentul infracțiunii;

- în dispozitivul sentinței, instanța nu s-a expus asupra chestiunilor ce țin de repartizarea cheltuielilor de judecată și asupra corpurilor delictive;

- instanța de apel în decizia sa constată existența unor circumstanțe sau face referire la evenimente procesuale care nu au avut loc;

- instanța de apel a indicat la neconcordanțele din ordonanța de pornire a urmăririi penale a lui Popa Gheorghe, precum că în denunțul lui Bușovschi Roman nu era indicat direct la Popa Gheorghe, dar a depus plângerea în vederea depistării persoanei care anume a pretins suma de 200 dolari SUA, avocatul Durnea Andrei sau judecătorul Popa Gheorghe, făcând trimitere la declarațiile expuse în actul de sesizare, care de fapt nu se regăsesc în acel act, deși în actul de sesizare, Bușovschi Roman a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Popa Gheorghe și a menționat că acesta a pretins de la el prin intermediul avocatului Durnea Andrei, ce impune concluzia că instanța de apel nu a văzut actul de sesizare, dar a interpretat declarațiile martorului în detrimentul poziției acuzării de stat;

- deși instanța a criticat calitatea ordonanței de pornire a urmăririi penale, în aceasta fiind indicate elementele de acceptare și primire, or pînă la 10.10.2013, nu ar fi existat indici de a reține în ordonanța de pornire a urmăririi penale a acestor elemente. În fapt, o astfel de constatare lipsește în dispozitivul ordonanței emise de către Procurorul General, precum și în conținutul acesteia. Cuvintele „acceptare” și „primire” se regăsesc în textul acestei ordonanțe sub formă de citat al dispozitivului normei penale prevăzute de art. 324 din Cod penal. Tehnica redactării ordonanțelor de pornire a urmăririi penale, în practică, implică citarea normei aplicabile, fapt notoriu în jurisprudența Republicii Moldova. În aceste condiții instanța nu a studiat ordonanța de pornire, ci s-a bazat doar pe alegațiile expuse de către apărare, acceptând această poziție fără a o verifica în mod corespunzător;

- instanța de apel făcând referire la autoritatea publică care a efectuat urmărirea penală, utilizează diferiți termeni și denumiri, fapt ce creează incertitudini referitor la calitatea persoanelor pe care le-a avut instanța de apel în vedere când a constatat că Durnea Andrei s-a decis să dea banii la inițiativa și insistența colaboratorilor de la Procuratura Anticorupție;

- instanța de apel a apreciat nejustificat evenimente temporale, constatând eronat că ele au avut loc într-o anumită perioadă. Astfel, instanța a constatat la pct.47 că Bușovschi Roman și-a schimbat intenționat viza de reședință pe str. Tineretului, satul Ciulucani, r-nul Telenești, nemijlocit înaintea sesizării instanței de judecată, astfel încât acțiunea civilă intentată de către Bușteac Veaceslav împotriva lui

Bușovschi Roman privind încasarea datoriei să fie de competența Judecătorei Telenești. În fapt, la materialele cauzei penale sunt anexate documente ce demonstrează că Bușovschi Roman și-a modificat domiciliul cu mult înaintea depunerii de către martorul Bufteac a cererii de chemare în judecată (aproximativ cu un an și 4 luni). Astfel, Bușovschi Roman a fost înregistrat ca domiciliind în r-1 Telenești la data de 24.01.2012, însă cererea de chemare în judecată a acestuia a fost depusă la Judecătoria Telenești în vara anului 2013, fiind repartizată judecătorului Popa Gheorghe la data de 13.07.2013. La examinarea cauzei în fond, procurorul a prezentat instanței documente care confirmau că Bușovschi Roman a fost internat, având în vedere domiciliul nou, în IMSP a r-lui Telenești încă în vara anului 2012;

- instanța de apel invocă evenimente și fapte fără a explica în mod clar în ce mod acestea ar putea dovedi provocarea infracțiunii de corupere pasivă. Instanța face trimitere la declarațiile martorului Beț Olimpiu, care a declarat că: *„l-a înregistrat pe Bușovschi Roman cu viza de reședință la domiciliul tatălui său pe str. Tineretului, satul Ciulucani, r-nul Telenești, la rugămintea superiorului său care activează la moment la Inspectoratul Național de Investigații, fără a cunoaște despre motivele schimbării vizei de reședință.”* Însă nu explică care este legătura dintre rugămintea șefului de la INI cu așa zisa provocare organizată de „colaboratorii” Procuraturii Anticorupție sau „organele de urmărire penală”. Instanța a admis ca probă declarațiile unui martor, care nu au legătură cu fondul cauzei, acestea având drept scop doar denigrarea imaginii martorului Durnea Andrei în fața instanței de judecată, un procedeu probatoriu inechitabil în coraport cu scopul procesului penal de a afla adevărul;

- o eroarea foarte gravă admisă de către instanța de apel în partea ce ține de examinarea chestiunii de admisibilitate a probelor, a fost admiterea în calitate de probă a declarațiilor martorului Pralea Grigore în mod determinant și decisiv. Instanța de judecată nu poate aplica discriminatoriu modalități de apreciere a probelor în detrimentul uneia dintre părți, în cazul contrar, principiul contradictorialității și imparțialității nu ar mai fi garanții pentru un proces echitabil. În speță, martorul Pralea a declarat că cineva (nu știe cine), i-ar fi spus că Bușovschi este de „*al nostru*” (nu este clar de al cui). Astfel, declarațiile martorului Pralea Grigore nu doar că nu oferă indicii asupra provocării, dar și nu oferă nici indicii referitoare la sursa informației, or „*Serghei din Secția Nord a organului de combatere a corupției*” reprezintă o informație prea iluzorie pentru a oferi vreun sens. Mai mult, martorul, făcând legătura dintre Bușovschi cu colaboratorii menționați în declarații, spune că ultimii i-au dat de înțeles că Bușovschi este de al lor, însă nu a explicat în ce mod a ajuns la această concluzie sau cum i-au dat de înțeles. În final, instanța de apel nu a explicat care este legătura dintre faptul că Bușovschi ar fi „*de al cuiva*” și pretinsa provocare a inculpatului;

- neclaritatea motivării instanței rezidă, inclusiv, din analiza dată de către aceasta semnelor componenței de infracțiune prevăzute de art. 324 Cod penal. Interpretările contradictorii date de către instanță și invocarea practicii CtEDO, fără a explica în ce mod hotărârile Curții sunt aplicabile în speță, exclud însăși existența provocării. În fapt, instanța a constatat că nu a existat nici o acțiune prejudiciabilă comisă de către inculpat. În ideea generală relatată în decizie, fapta de pretindere nu a existat. Instanța de apel nu a dat nici o interpretare parcticii CtEDO invocate, limitându-se în a invoca definiții (în fond toate cele 4 hotărâri la care face trimitere instanța de apel, descriu situații și elemente de provocare diferite);

- instanța de apel, nu a motivat suficient soluția sa și nu a explicat care din elementele de corupere pasivă lipsesc;

- din conținutul deciziei nu relevă cu suficientă claritate totuși care acțiune a fost provocată: pretinderea, despre care instanța a menționat inițial că ea nu a avut loc, acceptarea sau primirea banilor, acțiuni care au avut loc sub controlul angajaților CNA în limitele art. 135 Cod de procedură penală. În ultimul caz invocarea existenței unei provocări este lipsită de sens, or din conținutul alineatului 3 al normei invocate, la momentul comiterii faptei, la fel ca și la momentul de față, reiese clar că controlul transmiterii banilor este o măsură specială de investigație care se efectuează în scopul identificării intențiilor lui Popa Gheorghe și a sesizării depuse de Bușovschi Roman;

- acțiunea de transmitere a banilor este măsură prevăzută de lege și se autorizează de către procuror. Declarațiile martorilor Durnea și Bușovschi indică direct asupra faptului că infracțiunea s-a consumat până la sesizarea depusă de către ultimul și până la efectuarea controlului transmiterii banilor. Examinarea minuțioasă de către instanță a înregistrărilor video obținute în rezultatul măsurilor speciale de investigații documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, ar fi relevat pentru instanță faptul că din discuția dintre martorul Durnea și inculpat reieșea că ultimul deja aștepta banii pe care martorul i-a transmis. Inculpatul nu întreabă pentru ce sunt banii, nu se opune primirii acestora, el pur și simplu deschide „cartea”, adică codul de procedură civilă și îi indică martorului să pună banii „în carte”. Este neclar care au fost elementele de insistență a martorului Durnea identificate de către instanța de apel în această înregistrare, sau care a fost secvența pe care auzarea nu ar fi observat-o atunci când a verificat rezultatele măsurii speciale de investigații. Totuși, este cert că instanța de apel nu a dat nici o apreciere acestei probe;

- instanța de apel nu s-a expus nici asupra argumentelor inculpatului, care a negat atât pretinderea, cât și acceptarea și primirea banilor. Astfel, versiunea instanței de apel este complet diferită de acuzarea înaintată oficial inculpatului, precum și de versiunea inculpatului, care de fapt nu invocă o provocare, ci o înscenare a infracțiunii prin aruncarea banilor. În mod straniu, însă versiunea

inculpatului nu este identică cu versiunea apărătorului, iar instanța de apel nu a dat nici o apreciere acestui fapt;

- argumentarea soluției instanței de apel, în partea ce ține de pretinsa provocare la comiterea infracțiunii, comportă un caracter iluzoriu și neverosimil, inclusiv că așa zisele „insistențe” ale martorilor acușării asupra inculpatului de a-i transmite bani ar fi avut loc. În fapt, nici o probă administrată de părți în cadrul procesului penal nu indică direct că aceste „insistențe” ar fi avut loc. În acest context, la capitolul admisibilitatea probelor, instanța de apel a manifestat părtinire, or s-au admis și pus la baza soluției toate probele apărării indiferent de faptul că nici una din acestea nu indică direct asupra faptului provocării infracțiunii și nu justifică în nici un mod soluția;

- în cazul examinat nu au existat agenți sub acoperire. O astfel de măsură nu a fost autorizată și nici nu a fost efectuată. Nu există nici un indiciu că Bușovschi Roman și Durnea Andrei ar fi acționat la insistența autorităților statului;

- în instanța de apel nu există nici o probă care ar fi dovedit că Durnea Andrei sau Bușovschi Roman ar avea calitatea de agenți publici, sau că organele de investigație s-au implicat anterior autorizării controlului transiterii banilor;

- instanța de apel nu a reținut declarațiile lui Bușteac Veaceslav care a comunicat că îl cunoștea pe Bușovschi Roman, că ultimul avea o datorie față de acesta, că a depus inițial o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Fălești (unde Bușovschi deja nu mai domicilia), iar ulterior a depus-o la Judecătoria Telenești. Procesul civil era unul real, iar declarațiile lui Bușovschi Roman privind pretinderea banilor de către Popa Gheorghe erau suficient de credibile în situația în care acestea coroborau cu declarațiile lui Durnea Andrei. Deci, la faza inițială a procesului penal nu existau circumstanțe contradictorii care ar fi trezit bănuiele asupra sincerității denunțatorului (care a negat în instanța de judecată faptul că ar fi fost determinat de cineva să sesizeze despre comiterea infracțiunii);

- la momentul sesizării Bușovschi Roman era antrenat într-un proces civil real, Pretinderea banilor a avut loc până la intentarea procesului penal și până a afla autoritățile statului și fără participarea acestora. Acesta domicilia pe teritoriul r-lui Telenești cu un an și 4 luni până la intentarea procesului civil, și nu nemijlocit până la acest proces, iar acușarea a prezentat probe în acest sens. Mai mult, Bușovschi a confirmat că îl cunoaște pe Bușteac de aproximativ 4-5 ani. În aceste condiții, este neclar în ce mod personalitatea lui Bușovschi a fost afectată și de ce această „personalitate” ar fi influențat pornirea urmăririi penale. Chiar dacă s-ar considera că Bușovschi Roman cunoștea mai mulți angajați ai poliției sau Centrului Național Anticorupție, în poziția instanței de apel, acest factor ar trebui să transforme sesizarea despre comiterea unei infracțiuni depusă de Bușovschi într-un „simplu denunț” depus „cu atât mai mult în privința unui judecător”;

- instanța de apel a încercat să suplimenteze argumentele sale cu constatarea lipsei temeiurilor legale ale lui Durnea Andrei de a se afla în biroul judecătorului Popa Gheorghe. Este constatat cu certitudine că, prima comunicare tet-a-tet a martorului cu inculpatul a avut loc la 09.10.2013 în biroul utlimului. Inițiativa discuției i-a revenit martorului care a atras atenția inculpatului că la dosar nu este anexată dovada achitării taxei de stat. În cadrul urmăririi penale a fost examinat dosarul civil în litigiu, fiind constatat că până la data de 09.10.2013, judecătorul Popa Gheorghe nu s-a expus asupra acestui fapt, chiar dacă era obligat să o facă. Din declarațiile martorului, precum și din înregistrările audio video din momentul transmiterii banilor, se relevă fără dubii că inițiativa pretinderii i-a aparținut inculpatului. Martorul nu l-a întrebat pe inculpat dacă este dispus să scoată de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de către Buftac Veaceslav contra unui „mohoric” sau să-i propună direct bani. A doua întâlnire a avut loc la data de 10.10.2013, unde inculpatul a concretizat suma de bani pretinsă la întrebarea lui Durnea Andrei (despre care martorul Spanachi spune că nu l-a văzut). Această întâlnire la fel a avut loc fără supravegherea agenților publici și fără ca aceștia să cunoască despre ea. Din declarațiile martorului precum și a inculpatului (ultimul a negat că la 10.10.2013 a avut o întâlnire cu martorul) la fel nu relevă careva insistențe de a transmite banii sau de a-l provoca pe inculpat să pretindă banii;

- din declarațiile martorului Durnea Andrei nu reiese că acesta a estimat în mod arbitrar suma ce urma a fi transmisă, așa cum este concluzionat în decizia instanței de apel, ci cuantumul acesteia a fost condiționat de comportamentul inculpatului care a indicat prin gesturi aproximativ care ar trebui să fie suma de bani transmisă;

- la examinarea caracterului acestor întâlniri, urmează a fi luat în considerare că anume judecătorul era cel în obligația căruia intra să limiteze contactul cu părțile în proces în afara ședințelor de judecată, fapt pe care acesta nu l-a făcut;

- motivarea unei soluții în speță ar fi putut fi făcută prin aplicarea directă a constatărilor CtEDO făcute în cauza Miliniene contra Lituaniei, unde Curtea explică asupra existenței unor diferențe esențiale între acțiunile de provocare a infracțiunii și acțiunile de asociere la activitatea infracțională;

- instanța de apel a avut atitudine părtinitoare la aprecierea unor situații;

- decizia recurată este axată întru motivarea admiterii apelului părții apărării, iar în câteva cuvinte expuse la pct. 69 al deciziei se indică asupra faptului că apelul procurorului urmează a fi admis, iar ulterior în dispozitivul deciziei de achitare se indică că este admis apelul procurorului, deși acesta a solicitat condamnarea inculpatului, fapt ce denotă că dispozitivul deciziei este contrazis de motivarea soluției.

12. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursul ordinar în termen.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

12.1. Totodată, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 cu privire la interpretarea art. 20 din Constituția Republicii Moldova, în redacția Hotărârii nr. 39 din 09.07.2001, Curtea a stabilit că *„principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat, sunt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova și devin norme ale dreptului intern.*

În sensul acestei interpretări, în Republica Moldova dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale la care Republica Moldova este parte. Avînd în vedere că prin interpretarea prevederilor Convenției Europene, Jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern.”

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 7g din 23 februarie 2016, pct. 102, Colegiul penal lărgit reține că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, *„legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces.”*

Astfel, în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs Allemagne din 12 iulie 2001, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații.

12.2. Astfel, se atestă că prin hotărârea din 01 iulie 2014 în cauza Pareniuc vs. Republica Moldova, CtEDO a constatat violarea art. 6 §1 din Convenție, care s-a manifestat prin faptul că procesul penal împotriva lui Pareniuc nu a fost echitabil, astfel, CtEDO a reamintit că admisibilitatea și evaluarea probelor constituie un aspect care este reglementat de legislația națională și că, în principiu, instanțelor judecătorești naționale le revine obligația de a le aprecia (Van Mechelen și alții c. Olandei, 23.04.1997). Totuși, admiterea unor probe poate să conducă la inechitatea unui proces. Astfel, în cazul, de exemplu, obținerii probelor ca urmare a unei provocări sau înscenări din partea poliției (Teixeira de Castro c. Portugaliei, 09.06.1998).

În ceea ce privește provocarea din partea poliției, CtEDO a statuat în cauza Teixeira de Castro vs Portugalia că, dreptul la un proces echitabil ar putea fi încălcat în cazul în care colaboratorii de poliție nu s-au limitat la investigarea activității infracționale ale unui suspect într-un mod esențialmente pasiv, însă au exercitat o influență pentru a provoca săvârșirea unei infracțiuni, care, în caz contrar, nu ar fi fost comisă.

În cauza Vanyan vs Rusia, hotărârea din 15 decembrie 2005, CtEDO a constatat că problema provocării poate fi pusă chiar și în situațiile în care activitatea respectivă a fost efectuată de către o persoană privată care a acționat ca un agent sub acoperire, în timp ce aceasta a fost de fapt organizată și condusă de către colaboratorii de poliție.

Având în vedere importanța principiilor indicate supra, CtEDO a constatat în cauza Ramanauskas vs Lituania, hotărârea din 05 februarie 2008 că, în cazul în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești trebuie să examineze minuțios materialele dosarului, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil în sensul articolului 6 §1 din Convenție toate probele obținute în rezultatul provocării de către poliție trebuie să fie excluse.

În cele din urmă, dacă informația prezentată de către organele de urmărire penală nu permite Curții să conchidă că reclamantul a fost subiectul unei provocări din partea poliției, este esențial ca în fiecare cauză Curtea să examineze calitatea evaluării de către instanțele naționale a pretenției provocări și să se asigure că acestea au respectat în mod corespunzător drepturile acuzatului la apărare, în special dreptul la o procedură contradictorie și la egalitatea armelor (Edward Lewis și Lewis c. Regatului Unit).

Totodată, în cauza Sandu vs. Republica Moldova din 11 februarie 2014, de către CtEDO a fost constatată încălcarea art. 6 §1 din Convenție, din cauza lipsei de echitate procedurală la nivel național. În calitate de încălcare Curtea a evidențiat faptul că deși în cauza respectivă instanțele naționale au avut temei să bănuiască că a avut loc o provocare, acestea nu au apreciat elementele de fapt și de drept care ar

fi putut să le ajute să distingă provocarea de la o formă legală a unei activități de investigații, la fel Curtea a mai indicat că art.6 §1 din Convenție a fost încălcat și prin utilizarea probelor administrate prin implicarea activă a lui C. sub conducerea poliției pentru a justifica condamnarea reclamantului, fără a se examina credibilitatea lui și posibilitatea provocării de către C. a lui Sandu V. la corupere pasivă din careva motive ascunse.

12.3. La caz, se reține că recurenții indică ca temei pentru declararea recursului, dispozițiile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspectele că: *„instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar”*, precum și cazul de recurs: *„faptei săvârșite s-a dat o încadrare juridică greșită”*, ce cade sub incidența temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, totodată în susținerea acestor cazuri de recurs este invocată ilegalitatea soluției instanței de apel de achitare a inculpatului Popa Gheorghe de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, ca rezultat al constatării în speță a provocării inculpatului la comiterea infracțiunii imputate, nefiind indicat care încadrare juridică ar fi fost corectă în viziunea recurenților, în comparație cu soluția primei instanțe.

Astfel, verificând materialele cauzei în raport cu temeiurile de recurs indicate de recurenți și motivele invocate în susținerea acestor temeiuri, precum că partea acuzării a administrat suficiente probe care confirmă vinovăția inculpatului Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, fără ca în privința acestuia să fi existat acțiuni de provocare, Colegiul penal lărgit atestă că nu le acceptă, or instanța de apel la judecarea apelurilor declarate, a respectat prevederile art. 413-416 Cod de procedură penală, ținând cont totodată de jurisprudența relevantă a CtEDO în coraport cu art. 6 CEDO, și corect și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, expunându-se asupra chestiunilor esențiale invocate în apelurile declarate, iar decizia instanței de apel cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la admiterea apelurilor, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Popa Gheorghe a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii, motivarea soluției fiind în corespundere cu dispozitivul hotărârii care este expus clar și fără ca instanța de apel să comită careva erori de fapt sau de drept, motiv din care instanța de recurs ordinar nu a constatat existența cărorva temeiuri justificate pentru a pune la îndoială constatările instanței de apel în speța dată.

12.4. În continuare, Colegiul penal lărgit, luând în considerare jurisprudența CtEDO enunțată supra, atestă că în situația în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești trebuie să examineze minuțios materialele cauzei penale, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil, toate probele obținute în rezultatul provocării de către organul de urmărire penală trebuie să fie excluse.

Pentru a verifica dacă persoana a fost provocată să săvârșească infracțiunea, instanțele judecătorești trebuie să stabilească dacă ea putea fi în mod rezonabil considerată ca fiind implicată în activitatea infracțională respectivă pînă la implicarea organului de urmărire penală.

La fel, este de menționat că în cazul în care implicarea organului de urmărire penală se limitează la asistarea unei persoane, la înregistrarea săvârșirii unei acțiuni ilegale de către o altă persoană privată, factorul determinant rămâne a fi comportamentul celor două persoane (Miliniene c. Lituaniei nr. 74355/01, §39, 24 iunie 2008).

Prin urmare, întrucât inculpatul Popa Gheorghe a invocat constant pe parcursul procesului penal argumentul instigării și provocării la săvârșirea infracțiunii, urmează a fi apreciat comportamentul și declarațiile martorilor Durnea Andrei, Bușovschi Roman, a organului de urmărire penală și a inculpatului Popa Gheorghe, sub aspectele invocate și examinate în prezenta cauză.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit menționează că deși recurenții invocă că instanța de apel greșit a făcut trimitere la cauzele CtEDO, „*Teixeira de Castro contra Portugaliei, Ramanauskas contra Lituaniei, Khodubin contra Rusiei, Sandu contra Moldovei*”, fără a raporta circumstanțele constatate de CtEDO la situația din speță, această alegație nu poate fi acceptată deoarece constituie o apreciere subiectivă ce contravine materialelor cauzei, or din decizia instanței de apel (f.d. 171-174, vol. IV), rezultă cert că instanța de apel corect a analizat circumstanțele din prezenta cauza penală în coraport și prin prisma jurisprudenței relevante a CtEDO în cauzele menționate supra, în vederea determinării factorului provocării la săvârșirea infracțiunii în prezenta speță.

În acest sens, Colegiul penal lărgit indică că instanța de apel just a concluzionat că prin prisma jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturilor Omului în materie (hotărârea *Teixeira de Castro contra Portugaliei*, din 09 iunie 1998, hotărârea *Ramanauskas contra Lituaniei*, din 05 februarie 2008, hotărârea *Khudobin contra Rusiei*, din 26 octombrie 2010 și hotărârea *Sandu contra Moldovei*, din 11 februarie 2014 etc.), se reține existența provocării la acte de corupere, dacă sunt întrunite următoarele condiții cumulative:

- acțiunea presupusă ca act de corupere tinde să fie probată prin solicitarea care provine de la o persoană ce avea sarcina să descopere infracțiunea sau când

există o determinare directă la comiterea unui act de corupere din partea unui denunțator;

- lipsesc indici obiectivi că fapta ar fi fost săvârșită fără această intervenție a agenților statului, care nu s-au limitat la investigarea activității infracționale ale unui suspect într-un mod esențialmente pasiv, însă au exercitat o influență pentru a provoca săvârșirea unei infracțiuni;

- nu există suspiciuni obiective că persoana ar fi implicată în acte de corupție înainte de implicarea agenților statului sau, după caz, a persoanelor private care acționează sub supravegherea agenților statului.

Fiind constatat de instanța de apel în decizia sa că în speța dată sunt întrunite toate aceste trei condiții pentru a fi recunoscută instigarea și provocarea infracțiunii, poziție ce este acceptată și susținută de instanța de recurs ordinar.

12.5. În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit reține, că inculpatul Popa Gheorghe a fost pus sub învinuire în temeiul declarațiilor martorilor Durnea Andrei și Bușovschi Roman cu privire la evenimentele petrecute la 09, 10, 11 octombrie 2013 și a probelor obținute în cadrul activității speciale de investigații din 11 octombrie 2013, atunci când martorul Durnea Andrei, fiind echipat de organul de urmărire penală cu dispozitive speciale de înregistrare a convorbirii și a imaginilor video și cu banii – 200 dolari SUA marcați, i-a transmis acești bani inculpatului Popa Gheorghe. Banii fiind puși la dispoziție de organul de urmărire penală, în baza cererii lui Durnea Andrei și Bușovschi Roman (f.d. 17, vol. I), în care au indicat că nu dispun de o astfel de sumă de bani.

Însă, se constată că din probele aduse de acuzare nu reiese că pînă la 09 octombrie 2013, organul de urmărire penală ar fi dispus de vreo probă - informație obiectivă precum că, Popa Gheorghe a fost implicat anterior în acțiuni de luare de mită - corupție.

În plângerea sa din 10 octombrie 2013 depusă la Procuratura Anticorupție (f.d. 5-6, vol. I), Bușovschi Roman a susținut că avocatul Durnea Andrei i-a comunicat că judecătorul Popa Gheorghe așteaptă să primească suma de 200 dolari SUA pentru că a dispus scoaterea cererii de pe rol în cauza civilă unde Bușovschi Roman avea calitatea de pârât, prin ce, în opinia părții acuzării și a recurenților reflectată în actul de învinuire și în recursul declarat, la acel moment a fost consumat primul element a laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod penal – „*pretinderea*”, ce nu a fost una expresă, dar exteriorizată prin gest, precum și determinată prin cuvântul „*mohorici*”, care a fost înțeles anume așa de către Durnea Andrei, fapt, ce a fost încercat să fie demonstrat doar prin declarațiile martorilor Durnea Andrei și Bușovschi Roman, iar restul probelor înaintate de acuzare în cadrul ședințelor de judecată, au fost administrate cu scopul de a dovedi celelalte două modalități

alternative de săvârșire a infracțiunii de corupere pasivă – „acceptarea” și „primirea”.

12.6. În primul rând, se reține că despre circumstanțele în care a avut loc așa zisa „pretindere”, după cum rezultă și din procesul verbal de consemnare a plângerii (f.d. 5-6, vol. I), martorul Bușovschi Roman a aflat din spusele avocatului său, Durnea Andrei.

Colegiul penal lărgit invocă că în speță nu a fost confirmată prin probe pertinente, obiective și veridice învinuirea, că fapta infracțiunii coruperii pasive manifestată prin pretinderea sumei de 200 dolari SUA de către Popa Gheorghe pentru faptul că a dispus scoaterea cererii de pe rol în cauza civilă în care Bușovschi Roman avea calitatea de pârât, după cum a fost indicat în învinuire.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că infracțiunea de corupere pasivă este una formală și se consumă din momentul săvârșirii uneia dintre modalitățile normative care desemnează faptele prejudiciabile, adică din momentul pretinderii, acceptării, primirii a remunerației ilicite.

Astfel, pentru a fi prezentă o acțiune de pretindere în speța dată, aceasta trebuie să se manifeste printr-o cerere - solicitare clară, ori într-o pretenție vizând obiectul remunerării ilicite, care se poate manifesta verbal, în scris sau în formă concludentă, fiind inteligibilă pentru cel căruia i se adresează, indiferent dacă a fost satisfăcută sau nu, dar din declarațiile martorului Durnea Andrei în speța dată, nu se constată prezența unor asemenea acțiuni clare din partea inculpatului, or suma de 200 dolari SUA, a fost estimată de martorul Durnea Andrei după propria apreciere, nu de către inculpatul Popa Gheorghe, iar martorul Durnea Andrei a declarat la urmărirea penală (f.d. 10-11, vol. I), „că la 09.10.2013, fiind în or. Telenești a mers la judecătorie pentru a concretiza unele aspecte procesuale și anume dacă a fost achitată taxa de stat, în concluzie a depistat că cauza civilă respectivă era pusă pe rol și admisă spre examinare fără a fi emisă careva încheiere de scutire de la plata taxei de stat, fapt ce l-a determinat să întrebe judecătorul Popa Gheorghe dacă a emis o asemenea încheiere, iar Popa Gheorghe i-a comunicat că nu este emisă o încheiere în acest sens, afirmându-i că contra unui „mohorici” va scoate de pe rol cererea reclamantului în legătură cu încălcări procesuale, dându-i de înțeles că mohoriciul constă în bani, prin gest (frecarea degetelor) fără a specifica o sumă concretă. Înainte de ședința din 10.10.2013, s-a întâlnit cu Bușovschi R. cu 20 minute înainte de ședință și i-a comunicat cele relatate mai sus, acesta întrebându-l cât este așa zisul mohorici, iar el i-a spus că nu i-a fost concretizat nimic [...], După discuția cu avocatul s-a ridicat în cabinetul judecătorului Popa Gheorghe pentru a concretiza dacă nu cumva va avea loc examinarea cauzei, dat fiind faptul că avocatul reclamantului s-a prezentat cu întârziere, iar judecătorul i-a comunicat că încheierea rămâne în vigoare, respectiv l-a întrebat pe judecător ce-i cu

„mohoricul” și cât trebuie, la care ultimul i-a arătat ca să-i spună el, repetând gestul cu mâna, și atunci l-a întrebat dacă 200 dolari ajung, iar el a răspuns afirmativ prin gest cu capul și a spus „mhh”. După cele întâmplate s-a coborât afară și i-a comunicat lui Bușovschi Roman despre discuția cu Popa Gheorghe.”, ulterior acesta fiind audiat în prima instanță (f.d. 71-74, vol. II), și-a susținut aceste declarații și a mai relatat că: *„[...]a spus 200 dolari, deoarece așa s-a gândit el [...]”* (f.d. 73, vol. II).. Astfel, se atestă că la 10 octombrie 2013 ca probe care ar confirma „pretinderea” la 09 octombrie 2013 de către inculpatul Popa Gheorghe a sumei de bani pentru ulterioara scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de reclamantul Buftac Veaceslav contra pârâtului Bușovschi Roman, existau doar declarațiile martorului Bușovschi Roman bazate pe spusele martorului Durnea Andrei, care a făcut propriile presupuneri, precum că inculpatul Popa Gheorghe ar fi pretins anume suma de 200 dolari SUA (așa a crezut el) pentru scoaterea cererii de pe rol, fapt ce a fost negat vehement de inculpatul Popa Gheorghe.

Totodată, prezența modalității de săvârșire a laturii obiective „pretindere” în acțiunile inculpatului Popa Gheorghe, a fost infirmată și de martorul Spanachi Tamara, care fiind audiată sub jurământ în prima instanță (f.d. 96- 97, vol. II) a declarat că: *„[...] pe 09.10.2013, i-a văzut pe Durnea A. și Bușovschi R., cum au intrat la judecător și au avut cu acesta o discuție [...], de când a lucrat cu judecătorul Popa nu a auzit de la acesta niciodată expresia „mohorici”*.

La fel, în ședința de judecată a primei instanțe, martorul Bușovschi Roman, fiind audiat sub jurământ (f.d. 86, vol. II), a declarat că: *„[...]consideră că inculpatul nu a extorcat bani de la dânsul[...], nu poate spune cu certitudine că judecătorul Popa a pretins suma de 200 dolari, a lăsat la competența organului de urmărire penală [...]. Avocatul i-a comunicat că cineva vrea bani, a decis ca organul să clarifice cine și ce vrea”*.

Prin urmare, rezultă cert că organul de urmărire penală la acea dată nu a avea probe sau indici obiectivi privind implicarea lui Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii de corupere pasivă și anume în partea elementului laturii obiective „pretindere”, dar dispunea doar de careva informații neconcretizate a martorului Bușovschi Roman, bazate pe declarațiile și presupunerile martorului Durnea Andrei, în lipsa unor date obiective ce le-ar fi confirmat, iar circumstanțele invocate în plângere urmau a fi verificate mai detaliat de organul de urmărire penală pentru a exclude orice dubii privind veridicitatea acelor afirmații, luând în considerare că aceste fapte se refereau la un judecător, fapt reținut just și de instanța de apel în pct. 57, 59 a deciziei sale (f.d. 173, vol. IV).

12.7. Ulterior, în aceeași zi la 10 octombrie 2013, în baza acestor presupuneri neverificate a fost emisă ordonanța de pornire a urmăririi penale în privința lui Popa

Gheorghe, fiind indicată bănuială rezonabilă în privința acestuia de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal.

În acest context, recurenții în recursul declarat au invocat că „*instanța de apel a indicat la neconcoranțele din ordonanța de pornire a urmăririi penale a lui Popa Gheorghe, precum că în denunțul lui Bușovschi Roman nu era indicat direct la Popa Gheorghe, dar a depus plângerea în vederea depistării persoanei care anume a pretins suma de 200 dolari SUA, avocatul Durnea Andrei sau judecătorul Popa Gheorghe, făcând trimitere la declarațiile expuse în actul de sesizare, care de fapt nu se regăsesc în acel act, deși în actul de sesizare, Bușovschi Roman a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Popa Gheorghe și a menționat că acesta a pretins de la el prin intermediul avocatului Durnea Andrei bani, ce impune concluzia că instanța de apel nu a văzut actul de sesizare, dar a interpretat declarațiile martorului în detrimentul poziției acuzării de stat*”. În privința acestor alegații, Colegiul penal lărgit conchide că sunt irelevante, or după cum rezultă din conținutul procesului verbal de consemnare a plângerii (f.d. 5-6, vol. I), Bușovschi Roman a relatat despre circumstanțele precum că avocatul Durnea Andrei i-a comunicat că judecătorul Popa Gheorghe așteaptă suma de 200 de dolari SUA, fapt ce de instanța de apel corect a fost interpretat ca nefiind clar dacă Bușovschi Roman a indicat anume în privința lui Popa Gheorghe ca fiind persoana care a solicitat suma de 200 dolari pentru scoaterea cererii de pe rol sau avocatul acestuia care i-a spus despre acest fapt, din ce rezultă că organul de urmărire penală urma să verifice ambele versiuni, în vederea adoptării unei soluții certe în circumstanțele menționate.

În același sens, Colegiul penal lărgit stabilește că instanța de apel (f.d. 173, vol. IV), just a relatat că fără a exista probe/indici că inculpatul Popa Gheorghe pretinde mită, organul de urmărire penală i-a indicat lui Durnea Andrei că transmiterea urmează să aibă loc la 11.10.2013 (f.d. 78, vol. II) și i-a alocat mijloacele financiare respective, evident transformându-l în persoană privată, care a acționat sub conducerea procurorilor Anticorupție (pct. 32 a hotărârii CtEDO Sandu vs. Republica Moldova, din 11 februarie 2014), aceasta în situația în care martorul Durnea Andrei a declarat în prima instanță că: „*[...]intenția de a transmite suma de 200 dolari SUA a apărut după discuția cu organul de urmărire penală și nu cunoaște numele lor[...]*” (f.d. 74, verso, vol. II), „*[...]banii i-a transmis sub controlul CNA* (f.d. 76, vol. II), „*[...]nu poate spune la ce dată a dat acordul ca să-i ajute [...]*” (f.d. 76, verso, vol. II), „*[...] a fost instruit cum să transmită banii la CNA [...]*” (f.d. 77, vol. II), fiind constatat un rol activ al CNA în speța dată.

12.8. Mai mult, Colegiul penal lărgit stabilește că pe parcursul procesului penal martorii decisivi ai acuzării Bușovschi Roman și Durnea Andrei au dat declarații contradictorii ce pun la dubiu credibilitatea acestora, motiv din care declarațiile lor sunt afectate de viciu, dubii ce nu au fost înlăturate de organul de

urmărire penală și de prima instanță, care de instanța de apel just au fost interpretate în favoarea inculpatului, or asemenea probe nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare.

Reieșind din hotărârea CtEDO în cauza Sandu vs. Republica Moldova din 11 februarie 2014, prin care s-a constatat încălcarea art. 6 §1 CEDO, în pct. 36, s-a statuat că deși reclamantul în mod expres a pus în discuție credibilitatea lui C., instanțele de judecată s-au bazat doar pe declarațiile lui C., fără a examina credibilitatea lui și posibilitatea provocării de către C. a reclamantului la corupere pasivă din careva motive ascunse.

În acest sens, având în vedere faptul că de la începutul examinării cauzei în prima instanță, precum și în instanța de apel și acum în instanța de recurs ordinar, s-a invocat de partea apărării prezența provocării în speța dată, este fundamental de stabilit credibilitatea declarațiilor martorilor Bușovschi Roman și Durnea Andrei, precum și prezența sau lipsa calităților de colaboratori confidențiali (agenți ai statului) a acestora, înainte de începerea urmăririi penale, precum și ulterior, la efectuarea acțiunilor de urmărire penală.

La acest capitol, cu referire la credibilitatea declarațiilor martorului denunțator Bușovschi Roman, Colegiul penal lărgit indică că acesta fiind audiat în ședința de judecată a primei instanțe (f.d. 85, verso, vol. II) a declarat că: „[...]nu a colaborat anterior niciodată cu organele CNA, a scris pentru prima dată plângere[...]”, însă ulterior în ședința de judecată a primei instanțe (f.d. 99, verso, 100, vol. II), la solicitarea părții apărării au fost anexate copiile de pe rechizitoriu, (f.d. 124-132, vol. II) și ordonanțe de începere a urmăririi penale (f.d. 134-135, vol. II), toate pe diferite cauze penale în care Bușovschi Roman figurează ca persoană care a depus plângeri la CNA în privința unor persoane cu funcții publice – Prodan Valeriu, Sorbalo Alexei - inspectori vamali, Vitalie (colaborator OCT Fălești) (f.d. 133, vol. II), Ștefanschi Oleg și colegul său cu prenumele Vasile (presupuși colaboratori ai Poliției de Frontieră (f.d. 139, vol. II) care ar fi pretins de la acesta sume de bani sub formă de mită, și ulterior Bușovschi Roman în aceste cauze penale a participat la măsurile speciale de investigație de transmitere sub control a banilor și înregistrarea convorbirilor, la fel, în acest aspect instanța de apel just a reținut și declarațiile martorului Pralea Grigore date inclusiv în instanța de apel (f.d. 107, vol. III, f.d. 163, vol. IV) ce a declarat cu referire la martorul Bușovschi Roman că: „[...] persoana din Centrul de Combatere a Corupției Nord cu prenumele Sergiu i-a comunicat că Bușovschi este „om de-al nostru”, adică este om de-al lor, [...]i-a dat de înțeles că dânsul este persoana lor dar nu activează oficial, [...], a susținut declarațiile date anterior și în instanța de apel”. Totodată, faptul colaborării cu organele de drept reiese și din aceea că martorul Bușovschi Roman figurează în calitate de inculpat în decizia Curții Supreme de Justiție nr. 1ra-427/2013 din 25 iunie 2013, pe învinuirea

de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 309¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, în care la săvârșirea faptei incriminate a acționat ca persoană care nu era oficială dar care acționa cu titlu oficial, împreună cu polițistul Rotari Sorin (f.d. 113, vol. II).

În consecință, aceste circumstanțe denotă faptul că martorul Bușovschi Roman nu a dat declarații veridice și credibile în prima instanță, fapt ce pune la dubiu și veridicitatea celorlalte circumstanțe relatate de acesta în prezenta cauza penală, în privința lui existând date că el este agent al statului, fapt ascuns de el, astfel această probă nu este credibilă și admisibilă, și în concluzie nu poate fi pusă la baza condamnării inculpatului Popa Gheorghe, declarațiile lui fiind necredibile.

La fel, Colegiul penal stabilește că și credibilitatea declarațiilor martorului Durnea Andrei este pusă la dubiu în speța dată, or acesta în prima instanță (f.d. 72, vol. II), a declarat evaziv că: *„Nu răspunde la întrebarea când a intrat pentru prima dată la CNA [...] Nu răspunde de câte ori a fost la CNA[...] Nu-și amintește dacă a fost vreun acord cu CNA[...] Nu răspunde dacă acordul a fost oneros sau gratuit”*, astfel instanța de recurs ordinar luând în considerare că în prezenta cauză una din chestiunile esențiale ce urmau a fi elucidate, a fost dacă a existat sau nu provocarea în speța dată, iar gradul de colaborare cu organele de drept, ar fi fost stabilit în urma acordării unor răspunsuri certe la întrebările enunțate supra, însă acest martor, contrar obligațiilor prevăzute de art. 90 alin. (7) Cod de procedură penală și prevederilor art. 313 Cod penal, a refuzat de a da declarații în prima instanță, prin ce este evident afectată credibilitatea și veridicitatea celorlalte declarații date de acesta în cadrul acestui proces penal. Astfel nici această probă nu este credibilă și admisibilă, și în concluzie declarațiile lui nu pot fi puse la baza condamnării inculpatului Popa Gheorghe.

În această ordine de idei, circumstanțele expuse supra, denotă cert că declarațiile martorilor decisivi ai acuzării Bușovschi Roman și Durnea Andrei, creează dubii rezonabile privind credibilitatea acestora, dubii ce nu au fost înlăturate de partea acuzării, și conform art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, se tratează în favoarea inculpatului.

La același capitol, instanța de recurs ordinar stabilește că nici din conținutul convorbirilor înregistrate dintre martorul Durnea Andrei și inculpatul Popa Gheorghe, conform stenogramelor anexate la dosar (f.d. 25, vol. II), precum și înregistrărilor video, nu se conțin careva date certe că Popa Gheorghe ar fi pretins suma de bani de la Durnea Andrei.

12.9. La fel, recurenții invocă că în prezenta cauza penală, prin înregistrările video și audio, precum și stenograma convorbirilor din 11 octombrie 2013, se confirmă modalitățile alternative de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, și anume *„acceptarea”* și *„primirea”* de către inculpatul Popa Gheorghe a 200 dolari SUA drept mită.

La ce, Colegiul penal lărgit relevă că acțiunea de acceptare, prin sine presupune consimțirea sau aprobarea expresă sau tacită de către corupt a obiectului remunerației ilicite etalat de către corupător. În ipoteza acceptării, inițiativa aparține în exclusivitate corupătorului. Astfel, acceptarea presupune realizarea unor acțiuni cu caracter bilateral, corelativ. Sub aspect cronologic, acceptarea întotdeauna urmează unei acțiuni săvârșite din partea corupătorului, iar acțiunea de primire, se manifestă prin luarea în posesie, obținerea, încasare de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin coruptului de la corupător. În acest sens, Colegiul penal lărgit conchide că reieșind din probele examinate, nu este clar dacă acceptarea și primirea de bani este realizată în speța dată, deoarece din conținutul stenogramelor convorbirilor (f.d. 25, vol. II) și înregistrările video anexate la dosar, nu este clar ce a acceptat și primit inculpatul Popa Gheorghe, care la 11 octombrie 2013 l-a întrebat despre scopul sosirii lui Durnea Andrei - „*Tu ai avut drum aicea ori ce?*”, iar Durnea Andrei răspunde - „*Da eu am mai multe*”, iar Popa Gheorghe zice „*Ja punele în carte*” fără a fi concretizat ce s-a pus în carte, iar din înregistrările video la fel nu se vede nimic în acest sens, fapt ce pune la îndoială declarațiile martorului Durnea Andrei că el ar fi pus suma de 200 dolari SUA în Codul de procedură civilă de pe masa judecătorului, or chiar în situația că în rezultatul percheziției efectuate la 11 octombrie 2013 în biroul inculpatului Popa Gheorghe consemnat în procesul verbal de percheziție (f.d. 32, vol. I), s-au depistat pe masa de birou, în primul rând de sus, pe partea stângă, într-un Cod de procedură civilă de culoare violet 4 bancnote a câte 50 dolari SUA, din cele expuse anterior nu reiese că inculpatul Popa Gheorghe cunoștea despre existența acestor bancnote în acel Cod de procedură civilă menționat în procesul verbal de percheziție, or acesta a declarat fiind audiat în calitate de învinuit (f.d. 119, vol. I), „*că nu știe de unde au apărut banii*”, iar din înregistrarea video nu se vede dacă se pun bani în Codul de procedură civilă, la fel, conform raportului de expertiză nr. 406, 407 din 29.10.2013 (partea a II-a, examinării dactiloscopice (f.d.142-147, vol. I)), s-a constatat că urmele de aprente papilare depistate pe suprafețele a două dintre bancnotele depistate în biroul inculpatului Popa Gheorghe, nu au fost create de către acesta, dar de către o altă (e) persoană (e), iar declarațiile martorului Durnea Andrei (f.d. 98, vol. I), precum că acesta a pus în Codul de procedură civilă de culoare violetă la indicația inculpatului Popa Gheorghe, în rezultatul celor menționate supra, Colegiul penal lărgit conchide că nu pot fi considerate credibile și, respectiv, nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare.

12.10. Subsidiar, Colegiul penal lărgit concluzionează că fără a fi acceptate ca credibile declarațiile martorilor Bușovschi Roman și Durnea Andrei în speța dată, prin alte probe nu se dovedește care a fost scopul special al inculpatului Popa Gheorghe ce ar fi justificat intenția acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de

art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, de îndeplinire sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției, or în actele de învinuire precum și în recursul declarat s-a indicat că acest scop, a fost anume scoaterea cererii de pe rol în dosarul civil menționată în speță, însă nu e clar cum inculpatul Popa Gheorghe putea să presupună că în cauza civilă aflată în gestiunea sa, va fi un temei de scoatere a cererii de pe rol, or, din prevederile art. 267 Cod de procedură civilă, rezultă că temeiurile de scoatere a cererii de pe rol, nu depind de voința judecătorului care examinează cauza, dar de mai multe circumstanțe ce depind de acțiunile sau inacțiunile părților în cadrul unui proces civil, respectiv inculpatul Popa Gheorghe nici nu putea pretinde bani sau bunuri pentru realizarea unui scop special, care poartă un caracter incert și imposibil de prevăzut, iar temeiul inițial de scoatere a cererii de pe rol invocat de martorul Durnea Andrei, în legătură cu faptul neachitării taxei de stat în cadrul litigiului civil menționat în speță, așa și nu a fost confirmat în prezenta cauză penală, cum nu a fost confirmată prin careva hotărâri judecătorești nici prezența litigiului civil în realitate, cu părți neinventate în scopul simulării cauzei civile menționate în speță.

12.11. Totodată, Colegiul penal lărgit conchide că la evidențierea provocării în speța dată, este relevantă concluzia instanței de apel (f.d. 172, vol. IV) că Durnea Andrei a avut un rol activ/determinat în contactarea judecătorului, el a avut permanent inițiativă de a comunica cu judecătorul în afara ședințelor de judecată, sub diferite pretexte aparent legale, el a comunicat lui Bușovschi Roman despre faptul că Popa Gheorghe solicită „mohorici” în sumă de 200 dolari SUA, ulterior după discuții purtate cu colaboratorii din Procuratura Anticorupție (CNA), Durnea Andrei a decis să participe la acțiunile speciale de investigații și personal să-i transmită inculpatului mijloacele bănești alocate de către organul de drept menționat, or acest fapt rezultă cert din cele declarate chiar de martorul Durnea Andrei pe parcursul procesului penal, astfel la urmărirea penală (f.d. 10-11, vol. I), acesta a declarat că: „[...] la 09.10.2013 fiind în or. Telenеști a mers la Judecătoria pentru a concretiza unele aspecte procesuale[...] a depistat că cauza civilă respectivă era pusă pe rol și admisă spre examinare fără a fi emisă careva încheiere de scutire de la plata taxei de stat, fapt care l-a determinat să întrebe judecătorul Popa Gheorghe dacă a emis încheiere de scutire de la plata taxei de stat. [...] iar ultimul i-a comunicat că nu este emisă vreo încheiere în acest sens, totodată afirmându-i că contra unui „mohorici” va scoate de pe rol cererea reclamantului în legătură cu încălcări procesuale, dându-i de înțeles că mohoricul constă în bani prin gest (și anume frecarea degetelor), nespecificând suma [...] la 10.10.2013 [...] după discuția cu avocatul s-a ridicat în cabinetul judecătorului Popa Gheorghe pentru a concretiza dacă nu cumva va avea loc examinarea cauzei dat fiind faptul că avocatul reclamantului s-a prezentat cu întârziere, judecătorul i-a comunicat că încheierea

rămâne în vigoare, respectiv l-a întrebat ce-i cu „mohoricul” și cât trebuie[...], (f.d. 98, vol. I) „la 11 octombrie 2013, a intrat în biroul de serviciu al judecătorului Popa Gheorghe [...], Popa Gheorghe l-a întrebat dacă a avut drum pe acolo, atunci el a scos din geantă banii în sumă de 200 dolari SUA[...]”, declarațiile ce le-a menținut și în instanța de judecată, unde a mai declarat că: „[...]intenția de a transmite suma de 200 dolari SUA a apărut după discuția cu organul de urmărire penală și nu cunoaște numele lor[...]” (f.d. 74, verso, vol. II), „[...]bani i-a transmis sub controlul CNA (f.d. 76, vol. II), „[...]nu poate spune la ce dată a dat acordul ca să-i ajute [...]” (f.d. 76, verso, vol. II), „[...] a fost instruit cum să transmită banii la CNA [...]” (f.d. 77, vol. II), prin ce s-a stabilit cert că martorul Durnea Andrei, a acționat ca persoană privată, ca agent sub acoperire, în timp ce acțiunile lui au fost de fapt organizate și conduse de către colaboratorii CNA și PA, prin instigare și provocare a inculpatului Popa Gheorghe la comiterea infracțiunii.

12.12. Colegiul penal lărgit, mai indică și asupra faptului că în speță, organul de urmărire penală așa și nu a clarificat dacă procesul civil intentat la cererea de chemare în judecată a reclamantului Bufteac Veaceslav și pârâtul Bușovschi Roman, a avut un caracter fictiv sau real, nefiind prezentate în acest sens careva hotărâri, decizii a instanțelor de judecată pe această pricină civilă, care ar fi confirmat legalitatea acestui litigiu civil, or dacă Bușovschi Roman a furnizat informații false privind existența acestui litigiu civil, atunci credibilitatea acestuia ar fi creat suspiciuni, în momentul când a susținut că avocatul i-a spus că inculpatul Popa Gheorghe ar fi solicitat mită (pct. 35, hotărârea CtEDO, Sandu vs Republica Moldova, 11 februarie 2014).

În acest aspect e important de menționat că martorul Bufteac Veaceslav fiind audiat în ședința instanței de apel din 08.12.2016 (f.d. 151-152, vol. IV) a declarat că: „[...] Îl cunoaște pe Bușovschi Roman, nu ține minte când a făcut cunoștință, în anul 2006 sau 2007, lucra în organele CCCEC. A avut o relație de prietenie, i-a împrumutat o sumă de bani, nu a încasat bani de la Bușovschi, are numai titlu executoriu, după câte cunoaște el este condamnat. [...]Domnul Bușovschi după câte cunoaște a fost cu viza de reședință la Fălești, s-a depus cererea la Fălești, după care nu știe cum avocatul a stabilit că locuiește în Telenești.”, iar martorul Bușovschi Roman în prima instanță (f.d. 85, vol. II) a declarat că: „[...] Nu cunoaște de ce Bușovschi s-a adresat în judecată, el nu are o datorie față de el”, ceea ce duce la o bănuială rezonabilă că acest litigiu civil a fost o înscenare cu implicarea agenților statului.

La fel, provoacă suspiciuni și nu este credibilă declarația martorului Bușovschi Roman (f.d. 84, vol. II), că: „[...] el și-a schimbat viza de reședință la Telenești din motive de sănătate, i s-a recomandat un medic bun la Telenești [...], deoarece nu indică numele și prenumele medicului, precum și că acesta avea

posibilitatea de a se adresa la orice medic din Republica Moldova pentru a primi consultație – tratament fără a-și schimba viza de reședință, iar martorul Beț Olimpiu fiind polițist, audiat în ședința de judecată a instanței de apel (f.d. 144, vol. III) a indicat că „[...] Pe Bușovschi Roman l-a văzut o dată. Un coleg de la serviciu l-a rugat să-l pună la evidență pe str. Tineretului, s. Ciulucani, or. Telenеști. L-a văzut la serviciu în Comisariatul de poliție Centru, mun. Chișinău, str. Bulgară 40. [...]. Nu cunoaște din ce cauză Bușovschi s-a pus la evidență acolo, el n-a spus motivul [...]”. Astfel, se notează că de către organul de urmărire penală nu a fost elucidat care a fost scopul real al martorului Bușovschi Roman, (în privința căruia s-a constatat din materialele cauzei că anterior a mai participat ca colaborator confidențial la măsuri speciale de investigații sub controlul organelor de drept), de a-și schimba viza de reședință anume în raionul Telenеști, or faptul că acesta a beneficiat de tratament medical în instituția medicală de pe teritoriul raionului, nu denotă cu certitudine că acesta a fost scopul principal la schimbarea vizei de reședință și nu exclude existența unui alt scop ascuns, inclusiv scopul de al provoca pe judecătorul Popa Gheorghe la acțiuni ilegale.

12.13. În baza celor expuse supra, Colegiul penal lărgit constată cert că instanța de apel just a conchis că acțiunile lui Durnea Andrei în privința inculpatului Popa Gheorghe au avut efectul provocării, iar infracțiunea nu putea fi comisă fără intervenția provocatorului, fiind corectă soluția de achitare a inculpatului Popa Gheorghe, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, și anume nu a fost confirmată latura subiectivă – intenția, precum și latura obiectivă a infracțiunii, pretinderea, acceptarea și primirea banilor de către inculpatul Popa Gheorghe, în acest sens nefiind prezentate careva probe admisibile, pertinente, concludente și utile care ar demonstra vinovăția inculpatului Popa Gheorghe.

În consecință, Colegiul penal lărgit punctează că în speță se evidențiază faptul că acțiunile instigatoare și provocatoare ale martorului Durnea Andrei, din 09-10 octombrie 2013, precum și acțiunile de instigare și transmitere a banilor martorului Durnea Andrei în CNA din 11 octombrie 2013, determinarea de a participa martorul Durnea Andrei de către organul de urmărire penală în scopul constatării infracțiunii flagrante de corupere pasivă, constituie o încălcare a interdicției prevăzute de art. 94 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, care invocă că: „*nu pot fi admise ca probe și, prin urmare se exclud din dosar ..., datele care au fost obținute prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii*”, în concluzie, probele obținute cu participarea lui Durnea Andrei după primirea banilor și sfaturilor instigatoare și provocatoare de la colaboratorii CNA și a Procuraturii Anticorupție, nu pot fi admise și nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, dar urmează a fi excluse, cum indică și jurisprudența CtEDO în hotărârea Gafgen vs Germania

din 01.06.2010, unde s-a statuat că dacă organele de urmărire penală au administrat o probă cu încălcarea principiilor și loialității, aducând atingere drepturilor garantate de Convenția Europeană, iar din aceste mijloace de probă au rezultat fapte sau împrejurări ce au condus în mod direct și necesar la administrarea în mod legal a altor mijloace de probă (administrarea mijlocului nelegal fiind condiție sine qua non pentru administrarea mijlocului de probă legal), acestea din urmă, vor fi excluse, instanțele neputându-și fundamenta hotărârea pe aceste probe derivate. S-a instituit principiul „Fructele pomului otrăvit”, care impune excluderea mijloacelor de probă administrate în mod legal, dar care sînt derivate (în strînsă legătură) din probele obținute în mod ilegal. Astfel spus, dacă sursa probantă „pomul”, este lovită de nulitate, atunci toate probele obținute cu ajutorul ei „fructele” vor fi tot așa. În consecință, menținerea mijlocului de probă astfel administrat aduc atingere caracterului echitabil al procesului penal în ansamblu.

12.14. Colegiul penal lărgit concluzionează că în speță au fost prezente acțiuni active de instigare și provocare a lui Popa Gheorghe la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, fapt ce reiese din următoarele:

- organul de urmărire penală nu a prezentat probe credibile ce ar confirma, că inculpatul Popa Gheorghe a pretins suma de bani de la Bușovschi Roman prin intermediul avocatului Durnea Andrei;

- probele prezentate de către partea acuzării în susținerea învinuirii sunt lovite de nulitate în temeiul art. 94 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, fiindcă au fost obținute prin provocarea, facilitarea și încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii, de către persoane oficiale din cadrul CNA și Procuraturii Anticorupție;

- probele prezentate - declarațiile martorilor Bușovschi Roman, Durnea Andrei (fiind lipsite de credibilitate) și înregistrările video și stenograma convorbirilor dintre Popa Gheorghe și Durnea Andrei nu demonstrează vina inculpatului în pretinderea, acceptarea și primirea sumei de 200 dolari SUA, dar dimpotrivă, dovedesc faptul instigării, provocării și încurajării lui Popa Gheorghe de către Durnea Andrei la săvârșirea infracțiunii de corupere pasivă;

- atât legea procesuală națională în vigoare, cât și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului interzic procedura de obținere a probelor prin provocarea, facilitarea și încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii.

Adică rămâne constatat faptul că, în cauza dată organul de urmărire penală, facilitând și încurajând acțiunile lui Durnea Andrei, (inițial prin agentul confidențial Bușovschi Roman, apoi și de alți colaboratori a organelor de drept), care s-a lăsat influențat la realizarea faptei de dare de mită, a purces la investigarea cauzei nu într-o manieră pasivă de supraveghere și investigare a pretinsei activități criminale, dar în mod activ l-au sprijinit și determinat pe acesta să acționeze sub acoperire ca „*participant la darea mitei*”, prin oferirea banilor, sfaturilor, determinându-l pe

acesta și provocând-ul ulterior pe inculpat la săvârșirea preinsei infracțiuni de corupere pasivă, prin ce a fost admisă încălcarea dreptului inculpatului Popa Gheorghe la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 CEDO.

12.15. Colegiul penal lărgit în privința argumentelor recurenților, precum că în cauza dată nu au participat ofițeri sub acoperire și nici colaboratori confidențiali, iar participarea benevolă și necondiționată a martorului Durnea Andrei la executarea măsurilor speciale de investigații a fost confirmată de către martor în instanță, conchide nu pot fi acceptate, or din procesul verbal de audiere a martorului Durnea Andrei din 10.10.2013 (f.d. 13, vol. I), reiese că acesta și-a dat acordul să ajute organele de urmărire penală la investigarea cazului, iar ulterior în instanța de judecată (f.d. 72, vol. II), a refuzat să răspundă dacă a avut un acord cu organul de urmărire penală, și dacă acest acord a fost cu titlul oneros sau gratuit, a mai declarat că intenția de a transmite suma de 200 dolari SUA a apărut după discuția cu organul de urmărire penală (f.d. 74, verso, vol. II), iar în privința lui Bușovschi Roman există acte procesuale în alte cauze penale, care confirmă statutul lui de colaborator cu titlu neoficial (f.d. 113, vol. II).

În acest aspect, Colegiul penal lărgit menționează că art. 15 alin. (1) din Legea nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații, stipulează că: *„colaboratorii confidențiali sînt persoane care, printr-un acord scris sau verbal, se obligă să ofere ofițerului de investigații informații, să participe la pregătirea și efectuarea măsurilor speciale de investigații, precum și să contribuie într-un alt mod, neinterzis de lege, la activitățile speciale de investigații.”*, din care considerent rezultă că martorul Durnea Andrei, în cauza dată totuși a avut statutul de colaborator confidențial, în baza acordului verbal dat de acesta la urmărirea penală, organului de urmărire penală.

12.16. Mai mult, în privința motivelor recurenților prin care aceștia indică că în prezenta speță organul de urmărire penală a avut un rol pasiv la acumularea probelor și investigarea faptelor și că infracțiunea ar fi fost săvârșită fără implicarea acestora, măsurile speciale de investigații și acțiunile de urmărire penală fiind desfășurate și autorizate în conformitate cu prevederile procesual penale, Colegiul penal lărgit atestă că nu pot fi acceptate, deoarece din materialele cauzei rezultă că martorul Durnea Andrei nu a avut intenția de a transmite banii inculpatului Popa Gheorghe, *„a fost telefonat de la CNA, [...] intenția de a transmite banii a apărut după discuția cu organul de urmărire penală, și că a fost instruit cum să transmită banii pe care i-a primit tot de la organul de urmărire penală, despre ce a declarat în prima instanță”* (f.d. 72-74, verso, vol. II), prin urmare, acesta a fost determinat de organul de urmărire penală, ca să transmită banii inculpatului Popa Gheorghe anume la 11.10.2013, prin ce organul de urmărire penală a depășit modul pasiv de investigare a cauzei penale, iar nimic nu indică că infracțiunea respectivă ar fi fost

comisă fără intervenția organului de urmărire penală, or acesta în mod pasiv, avea posibilitatea să monitorizeze acțiunile și intențiile inculpatului Popa Gheorghe de pretindere, acceptare și primire a sumei de bani ce nu i se cuvin din partea lui Bușovschi Roman, prin intermediul avocatului Durnea Andrei.

La fel, în privința motivului invocat de recurenți, precum că: *„decizia recurată este axată întru motivarea admiterii apelului părții apărării, iar în câteva cuvinte în pct. 69 a deciziei se indică asupra faptului că apelul procurorului urmează a fi admis, fapt ce a fost indicat și în dispozitiv, deși procurorul a solicitat condamnarea inculpatului, prin ce se denotă că dispozitivul deciziei este contrazis de motivarea soluției”*, Colegiul penal lărgit stabilește că nu este întemeiat, or din apelul declarat de procuror (f.d. 24, vol. III) se evidențiază și solicitarea privind dispunerea păstrării corpurilor delictive, documentelor și rezultatelor măsurilor speciale de investigații la cauza penală, iar în instanța de apel în decizia sa (f.d. 175, vol. IV) în temeiul art. 164 Cod de procedură penală, s-a expus cu privire la aceste corpuri delictive conform solicitării procurorului. Mai mult, Colegiul penal atestă că în apelul declarat de procuror s-a solicitat casarea sentinței primei instanțe în partea stabilirii pedepsei cu amendă de 8000 u.c. și privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 10 ani, fiind invocat că aceste pedepse contravin sancțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal (red. 12.04.2012), în vigoare la momentul comiterii infracțiunii, în vederea reducerii acestor pedepse la 2000 u.c., cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în cadrul autorității judecătorești și a organelor de drept pe un termen de 5 ani, în temeiul prevederilor art. 10 Cod penal, astfel apelul declarat de procuror în esență a fost înaintat în favoarea inculpatului, iar instanța de apel prin decizia sa de achitare a adoptat o soluție în favoarea inculpatului, fapt ce nu contravine solicitării din apelul declarat de procuror, din care motive soluția instanței de apel corespunde dispozitivului deciziei.

Referindu-se la motivul invocat în recursul ordinar, cu privire că în speța dată urmează a fi aplicate prevederile din hotărârea CtEDO Miliniene vs. Lituania din 24.06.2008, Colegiul penal lărgit atestă că nu poate fi acceptat, fiindcă în speța respectivă s-au înregistrat convorbiri de primire de către judecătorul M. în total a sumei de 10500 dolari SUA pentru ea și 1000 dolari SUA pentru a corupe judecătorii instanței superioare. La fel a fost constatat că judecătorul M. a alcătuit acțiunea civilă, a luat măsuri pentru ca cauza să fie repartizată ei și a început examinarea cauzei. Însă, astfel de circumstanțe și constatări evident nu există în speța dată.

12.17. În opinia Colegiul penal lărgit partea apărării a fost activă în cadrul primei instanțe și a instanțelor de apel și a invocat și demonstrat prin probe pertinente faptul cum Bușovschi Roman (care este colaborator confidențial al organelor de drept), așa și Durnea Andrei (care a acționat ca un agent privat al organelor de drept),

I-au provocat pe inculpatul Popa Gheorghe să accepte și să primească mită „*mohorici*” 200 dolari SUA pentru scoaterea cererii de pe rol.

Prima instanță în sentință având invocate în pledoariile avocatului Nicoară Vasile (f.d. 175-199, vol. II) motive pertinente de provocare a inculpatului Popa Gheorghe și de încălcare a dreptului la un proces echitabil, reieșind din hotărârile CtEDO „*Sandu vs. R. Moldova din 11.02.2014, Ramanauskas vs. Lituania din 05.02.2008, Vanyan vs. Rusia din 15.12.2006, Khudobin vs. Rusia din 26.10.2010*), nu s-a expus prin argumente pertinente asupra acestor motive, dar a menționat la general (f.d. 14, vol. III) că: „ *[...]argumentele apărării nu combat și nu demonstrează în mod categoric și incontestabil netemeinicia și ilegalitatea acțiunilor de urmărire penală [...]alcătuiesc tactica și strategia apărării [...]*”. Astfel, au rămas fără motivare clară respingerea de către prima instanță a motivelor apărării invocate în vederea determinării dacă a fost sau nu vreo provocare (§ 70 hotărârea CtEDO *Ramanauskas vs. Lituania din 05.02.2008*), acceptând versiunea confirmată de martorul Durnea Andrei bazată pe faptul că inculpatul Popa Gheorghe a acceptat și primit conștient mita, ceea ce a fost demonstrat prin faptul că banii au fost găsiți la el în Codul de procedură civilă, nefiind nicicum evaluată credibilitatea și posibilitatea provocării de către Durnea Andrei a lui Popa Gheorghe la corupere pasivă din careva motive ascunse (*hotărârea CtEDO în cauza Sandu vs. R. Moldova din 11.02.2014*).

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28.06.2016, a fost dispusă rejudecarea cauzei în instanța de apel în baza temeiurilor invocate, prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, care implică sarcina și obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și a elementelor de probă a părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța, care, instanța de recurs ordinar a constatat că lipsește în speța dată. Totodată s-a indicat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor părții apărării că, din declarațiile martorului Pralea G. reiese că persoana din Centrul de combatere a Corupției Nord, i-a comunicat că Bușovschi R. „*este de-al nostru*”, adică om de-al lor, precum și din declarațiile martorului polițist Beț. O., rezultă că la rugămintea unui coleg, l-a pus la evidență pe Bușovschi R. pe str. Tineretului, s. Ciuculeni, r-l Telenești, dar motivul nu-i este cunoscut. Astfel nu s-a verificat existența provocării dacă acuzatul a fost sau nu victima unei provocări ilicite din partea poliției, motivul pentru care operațiunea poliției a fost organizată, natura și întinderea participării poliției la săvârșirea de infracțiuni, natura determinării sau a presiunilor efectuate de poliție, că infracțiunea ar fi fost săvârșită fără această intervenție, la caz sub aspectul dat urmau a fi verificate și declarațiile martorilor Durnea A. și Bușovschi R..

13. Astfel, sintetizând analiza efectuată supra și coraportând-o la alegațiile recurenților invocate în recursul ordinar declarat, Colegiul penal lărgit notează că s-au examinat chestiunile esențiale la care s-a făcut referire în recursul ordinar declarat, și în concluzie, constată că decizia instanței de apel prin care s-a casat sentința primei instanțe de condamnare a inculpatului Popa Gheorghe și pronunțată o nouă hotărâre de achitare a inculpatului Popa Gheorghe de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, este legală și întemeiată iar criticile recurenților, prin care se insistă că în prezenta cauză penală au fost administrate legal suficiente probe care ar confirma vinovăția inculpatului Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal, și că în privința acestuia nu au avut loc acțiuni de provocare, nu pot fi acceptate de instanța de recurs ordinar. Astfel, recursul ordinar declarat de către recurenți urmează a fi respins ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

14. Conducându-se de art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cojocaru Tudor și procurorul în Procuratura Anticorupție, Iachimovschi Octavian, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe **Popa Gheorghe Xxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **17 august 2017**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Nicolaev Ghenadie

Moraru Petru

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

OPINIE SEPARATĂ

*formulată de judecătorul Ghenadie NICOLAEV conform art. 340 alin. (3)
Cod de procedură penală, pe cauza penală privindu-l pe Popa Gheorghe Xxx*

04 iulie 2017

mun. Chișinău

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție nr. 1ra-698/2017 din 04 iulie 2017 a fost respins, ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cojocaru Tudor și procurorul în Procuratura Anticorupție, Iachimovschi Octavian, cu menținerea deciziei contestate.

Cu soluția adoptată pe marginea acestei cauze penale nu sunt de acord și consider că în cauza dată ar fi fost rațional de adoptat o hotărâre de admitere a recursului ordinar declarat, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și remiterea la rejudecarea în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată, pe motivul că instanța de apel insuficient a motivat decizia adoptată.

În vederea susținerii opiniei formulate, se expun următoarele considerente.

Din cererea de recurs declarată de procuror, se constată că criticele recurentului, în esență, se referă la faptul că instanța de apel nu și-a motivat decizia adoptată și incorect a ajuns la concluzia că Popa Gh. a fost provocat de a comite infracțiunea incriminată acestuia în baza art. 324 alin. (3) Cod penal, nefiind aduse argumente temeinice în vederea susținerii acestei statuări, drept consecință, la caz, a fost încălcată obligația instanței de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul de garanții subsecvente procesului echitabil.

Așadar, chestiunea care este disputată în această cauză penală se referă la faptul dacă a fost sau nu provocat Popa Gh. să comită infracțiunea de corupere pasivă în circumstanțele descrise în rechizitoriu.

Consider că instanța judecând apelul procurorului a adoptat o hotărâre insuficient motivată, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În primul rând, consider relevant de a remarca despre faptul că, cauzele penale în care se pretinde că inculpatul ar fi fost instigat la comiterea unei infracțiuni, merită o atenție sporită din partea instanțelor de judecată la instrumentarea acestora, prin

alte cuvinte chestiunea provocării trebuie analizată minuțios sub prisma jurisprudenței CtEDO, cu indicarea directă și concretă asupra metodei de instigare și faptelor cărora aceasta se circumscrie.

În speță, în opinia instanței de apel, Popa Gh. ar fi fost provocat să comită infracțiunea de corupere pasivă.

Însă, consider că instanța de apel, pentru a formula o motivare corespunzătoare vizavi de acțiunile provocatoare exercitate asupra lui Popa Gh., urma să indice concret cum s-au materializat acestea, adică prin ce modalități, acțiuni, cuvinte, gesturi, fapte etc.

Or, există anumite condiții care trebuie întrunite cumulativ pentru a putea vorbi despre existența unei provocări sau despre o „tentative obișnuită”.

În contextul dat, consider necesar de a puncta aprecierile CtEDO, care a făcut distincția între acțiunea agenților provocatori – acțiunea ofițerilor de poliție creând intenția criminală care anterior nu exista – și cazurile în care reclamantul avea deja predispoziția de a comite infracțiuni.

Instanța europeană a acordat caracter principal la doi factori: 1) inexistența unor probe din care să rezulte suspiciunea că reclamantul era deja implicat într-o activitate infracțională; 2) faptul indubitabil că organele de poliție îl instigaseră la comiterea acelei infracțiuni.

Jurisprudența CtEDO în materia provocării interzice organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea *să provoace* o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

Provocarea reprezintă acțiunea neloială realizată în scopul obținerii de probe, constând în determinarea cu știință a unei persoane să comită o infracțiune sau să continue săvârșirea unei infracțiuni. Agentul provocator se află practic, din punctul de vedere al dreptului substanțial, în postura instigatorului care determină o persoană să ia o rezoluție infracțională.

Prin urmare, provocarea constituie una dintre sursele nulităților în procesul penal care are ca efect subsecvent excluderea probelor obținute ca urmare a provocării.

Astfel, agenții provocatori sunt agenți infiltrați ai statului sau orice persoană ce acționează sub coordonarea sau supravegherea unei autorități (în procesul penal, a organelor poliției sau a procurorului), care în activitatea desfășurată își depășesc limitele atribuțiilor conferite de lege de a acționa în scopul relevării activității infracționale a unei persoane, provocând-o pe aceasta să comită infracțiuni în vederea administrării de probe în acuzare.

Rațiunea interdicției provocării săvârșirii unei infracțiuni constă în aceea că statul, prin agenții săi, nu poate să-și depășească competența de a aplica legea, prin

instigarea unei persoane să săvârșească o infracțiune, pe care altfel nu ar fi comis-o, pentru că apoi să declanșeze împotriva acestei persoane mecanismele procesului penal, în vederea tragerii la răspundere. Sunt, astfel, create limite ale exercitării activităților de urmărire penală în cadrul unei anchete *proactive*, în vederea protecției cetățenilor împotriva provocărilor provenite de la agenții statului, precum și în scopul protecției integrității sistemului justiției penale, care altfel ar fi compromisă dacă instanțele ar trebui să țină seama de probele rezultate din aceste practici vădit inacceptabile ale reprezentanților statului însărcinați cu aplicarea legii. Totodată, se asigură credibilitatea sistemului de justiție penală și se garantează principiul aflării adevărului.

În privința provocării s-a arătat că acțiunea organelor de urmărire penală nu trebuie să supună suspectul unei constrângeri, caracterizată printr-o provocare la săvârșirea unei infracțiuni, care să anihileze voința acestuia sau să abolească libertatea sa de acțiune.

Organele de urmărire penală, ce au suspiciune rezonabilă că o persoană participă la o infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni, trebuie să îi ofere suspectului (făptuitorului) doar o „tentație obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea. Dacă persoana suspectată de săvârșirea sau pregătirea infracțiunii profită de „oportunitatea” oferită de investigatorii sub acoperire, în împrejurări în care rezultă că ar fi acționat în același mod, dacă „oportunitatea” ar fi fost oferită de o altă persoană, nu se poate reține provocarea.

În materia provocării, CtEDO a făcut referire la doctrina „caracterului pasiv” al activității pe care trebuie să o desfășoare în această materie agenții statului, potrivit căreia activitatea agenților statului *nu poate fi considerată provocare* dacă: a) există o suspiciune rezonabilă că o persoană participă la infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni; b) activitatea polițiștilor sau a colaboratorilor acestora a fost autorizată în condițiile legii; c) agenții statului sau colaboratorii acestora nu au făcut alt ceva decât să ofere suspectului o ocazie obișnuită (care nu are caracter excepțional) de a comite o infracțiune.

Așadar, față de standardul european, organul de urmărire penală care suspectează implicarea unei persoane în activități infracționale nu trebuie să aibă o atitudine „activă” care să determine persoana „inactivă” să comită o infracțiune, ci trebuie doar să-i ofere acesteia o „tentație obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea, în cadrul unui joc de roluri disimulat în vederea „observării pasive” a comportamentului făptuitorului; în cazul în care persoana suspectată de implicare în activități infracționale cedează „tentației” și comite fapta, probele astfel culese nu pot fi apreciate că sunt obținute prin provocare, activitatea organelor judiciare fiind desfășurată în scopul exclusiv al culegerii de probe, iar nu în scopul incitării neloiale la comiterea unei fapte infracționale.

Sintetizând concepția CtEDO în acest domeniu, consider că instanțele la motivarea hotărârii urmează să ție cont de faptul că operațiunile sub acoperire necesită a fi executate într-o manieră pasivă, fără nicio presiune care l-ar determina pe acuzat la săvârșirea infracțiunii prin mijloace cum ar fi preluarea inițiativei de a contacta persoana, reînnoirea ofertei în pofida refuzului inițial, încurajarea insistentă, promisiunea de avantaje financiare cum ar fi creșterea prețului peste medie sau apelarea la compasiunea persoanei.

De asemenea, să ție cont de jurisprudența Curții Europene care a statuat că atunci când un acuzat afirmă că a fost provocat să comită o infracțiune, sarcina probațiunii se pune pe seama autorităților, adică acuzatorul de stat are sarcina de a demonstra faptul că nu a existat o provocare și că afirmațiile acuzatului sunt nefondate (*Morari c. Republicii Moldova*, § 33-34, 08 martie 2016).

Consider că instanța de apel n-a motivat prin ce concret s-a manifestat rolul activ a organului de urmărire penală la instigarea comiterii infracțiunii de corupere pasivă. Deci, instanța de apel doar în linii generale a expus în conținutul deciziei adoptate mai multe concluzii despre faptul provocării lui Popa Gh. și nulitatea probelor obținute prin provocare, care însă urmau a fi completate cu circumstanțele cauzei cărora sunt subsecvente.

În consecință, găsesc întemeiate criticele titularului dreptului de recurs în partea ce ține de insuficiența motivării deciziei adoptate de instanța de apel și consider relevant de a puncta că, o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză. Totodată, trebuie de reținut că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*)

Față de considerentele ce preced, îmi exprim dezacordul cu colegii din completul de judecată pe marginea judecării cauzei date în ordine de recurs.

În temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, expun și semnez prezenta opinie separată în cauza dată, care o anezez la dosar.

Judecător

NICOLAEV Ghenadie